

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΚΟ Α.Ε.**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΚΙΤΣΟΥ ΑΜ 0037/2007**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	Ошибка! Закладка не определена.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.3 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ...	Ошибка! Закладка не определена.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΚΟΝΣΕΡΒΟΠΟΙΗΣΗΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	Ошибка! Закладка не определена.
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Ошибка! Закладка не определена.
2.2 ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΡΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ	Ошибка! Закладка не определена.
2.3 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΟΜΠΟΣΤΑΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟ	Ошибка! Закладка не определена.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	Ошибка! Закладка не определена.
3.1 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ	Ошибка! Закладка не определена.
3.2 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΡΟΔΑΚΙΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΑΙΘΡΟ.....	Ошибка! Закладка не определена.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ...	Ошибка! Закладка не определена.
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Ошибка! Закладка не определена.
4.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Liquidity Ratios)	Ошибка! Закладка не определена.
4.2.1 Ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας (Current Ratio)	Ошибка! Закладка не определена.
4.2.2 Ο Δείκτης Άμεσης-Ταχείας Ρευστότητας (Acid Test or Quick Ratio)	Ошибка! Закладка не определена.
4.2.3 Ο Δείκτης Διάρθρωσης Χρέους (Debt Structure Ratio).....	Ошибка! Закладка не определена.
4.3 ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ (Solvency-Leverage Ratio)	Ошибка! Закладка не определена.
4.3.1 Ο Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης (Debt Ratio or Total Liabilities to Total Assets Ratio).....	Ошибка! Закладка не определена.
4.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (Efficiency Ratios)	Ошибка! Закладка не определена.
4.4.1 Ο Δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας (Total Asset Turnover)	Ошибка! Закладка не определена.
4.4.2 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρής Θέσης ή Ιδίου Κεφαλαίου (Net Worth Turnover Ratio).....	Ошибка! Закладка не определена.
4.4.3 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων (Receivable Turnover Ratio).....	Ошибка! Закладка не определена.

4.4.4 Ο Δείκτης Μέσης Περιόδου Είσπραξης από Πελάτες (Average Collection Period or Days Receivable Ratio) **Ошибка! Закладка не определена.**

4.4.5 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πληρωμής Προμηθευτών & Γραμματίων Πληρωτ. & Πιστωτών (Payable Turnover Ratio) **Ошибка! Закладка не определена.**

4.4.6 Ο Δείκτης της Μέσης Περιόδου Πληρωμής Προμηθευτών & Γραμματίων Πληρωτ. & Πιστωτών (Creditors Days Ratio)..... **Ошибка! Закладка не определена.**

4.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (Profitability Ratios) **Ошибка! Закладка не определена.**

4.5.1 Το Μικτό Περιθώριο Κέρδους (Gross Profit Margin Ratio)..**Ошибка! Закладка не определена.**

4.5.2 Το Καθαρό Περιθώριο Κέρδους (Net Profit Margin Ratio) ..**Ошибка! Закладка не определена.**

4.5.3 Ο Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας (Return on Assets) ..**Ошибка! Закладка не определена.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2008-2012 ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ **Ошибка! Закладка не определена.**

5.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ- ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ- ΣΧΟΛΙΑ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η χρηματοοικονομική ανάλυση και ο έλεγχος της βιωσιμότητας της γεωργικής επιχείρησης Σ.Κ.Ο. Α.Ε. που εδρεύει στην Σκύδρα του Ν. Πέλλας.

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει μια σύντομη περιγραφή της εταιρίας με τα βασικά στοιχεία που την χαρακτηρίζουν. Επίσης, αναφέρονται οι βασικοί ανταγωνιστές της επιχείρησης στην περιοχή και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του κυριότερου παραγόμενου προϊόντος της επιχείρησης, της κομπόστας ροδάκινο.

Στο επόμενο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στον κλάδο της κονσερβοποίησης ροδάκινου και στην αύξηση του μεριδίου του κλάδου στις διεθνείς αγορές. Έπειτα παρουσιάζονται οι πανελλήνιες εξαγωγές της κομπόστας κατά χώρα για την πενταετία 2008-2012.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι προοπτικές της ελληνικής γεωργίας και αναλύεται το πρόβλημα των ροδακινοπαραγωγών στη χώρα μας. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται επιγραμματικά οι βασικότεροι αριθμοδείκτες. Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση των συνοπτικών ισολογισμών της πενταετίας 2008-2012, και αναλύονται τα αποτελέσματα του υπολογισμού των αριθμοδεικτών του κάθε έτους.

Τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

Κομπόστα ροδάκινο, κλάδος κονσερβοποιίας, ισολογισμός, αριθμοδείκτες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	5
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	5
1.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ	6
1.2.1 Cronos S.A. (Κρόνος Α.Ε.)	6
1.2.2 Conex S.A. (Κονέξ Α.Ε.)	6
1.2.3 Δαναΐς Α.Ε.	7
1.3 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΜΠΟΣΤΑΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΚΟΝΣΕΡΒΟΠΟΙΗΣΗΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	9
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
2.2 ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΡΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ	9
2.3 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΟΜΠΟΣΤΑΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	14
3.1 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.....	14
3.2 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΡΟΔΑΚΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	19
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19
4.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Liquidity Ratios).....	21
4.2.1 Ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας (Current Ratio).....	22
4.2.2 Ο Δείκτης Άμεσης-Ταχείας Ρευστότητας (Acid Test or Quick Ratio)	23
4.2.3 Ο Δείκτης Διάρθρωσης Χρέους (Debt Structure Ratio).....	24
4.3 ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ (Solvency-Leverage Ratio)....	25
4.3.1 Ο Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης (Debt Ratio or Total Liabilities to Total Assets Ratio).....	25
4.3.2 Ο Δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου (Net Capital Ratio).....	26
4.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (Efficiency Ratios)	27
4.4.1 Ο Δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας (Total Asset Turnover)	28
4.4.2 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρής Θέσης ή Ιδίου Κεφαλαίου (Net Worth Turnover Ratio).....	28
4.4.3 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων (Receivable Turnover Ratio).....	29
4.4.4 Ο Δείκτης Μέσης Περιόδου Είσπραξης από Πελάτες (Average Collection Period or Days Receivable Ratio)	30
4.4.5 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πληρωμής Προμηθευτών & Γραμματίων Πληρωτ. & Πιστωτών (Payable Turnover Ratio)	30
4.4.6 Ο Δείκτης της Μέσης Περιόδου Πληρωμής Προμηθευτών & Γραμματίων Πληρωτ. & Πιστωτών (Creditors Days Ratio).....	31
4.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (Profitability Ratios).....	32
4.5.1 Το Μικτό Περιθώριο Κέρδους (Gross Profit Margin Ratio).....	33
4.5.2 Το Καθαρό Περιθώριο Κέρδους (Net Profit Margin Ratio)	33
4.5.3 Ο Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας (Return on Assets)	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2008-2012 ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΚΟ Α.Ε.	36
5.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ- ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ- ΣΧΟΛΙΑ.....	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	57
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	59
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	60

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζονται από μία σημαντική αύξηση του γεωργικού τομέα. Η συμμετοχή του κλάδου της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας μας είναι πολύ μεγαλύτερη από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Είναι ευνόητο επομένως, ότι στα πλαίσια αυτά, η ελληνική γεωργία, πρόκειται να λειτουργεί μέσα σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Συγκεκριμένα για τον γεωργικό τομέα, οι εταιρίες του κλάδου αυτού καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής αγοράς. Επιπλέον, δημιουργούν επιτακτική ανάγκη για μακρόχρονη διατήρηση του τομέα αυτού. Οι παραπάνω ανάγκες, με τη δυναμική στήριξη της επιστήμης και τεχνολογίας, επιβάλλουν τη δημιουργία πρωτοπόρων προϊόντων που το καθένα ικανοποιεί τις διαφορετικές προτιμήσεις των καταναλωτών.

Αντικείμενο της εργασίας είναι η αξιολόγηση της επικρατούσας οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και των προϊόντων της στην Ελλάδα, μέσω του υπολογισμού των αριθμοδεικτών των τελευταίων ετών της επιχείρησης, και η κατανόηση των τάσεων που επικρατούν διεθνώς στον τομέα των ροδάκινων.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία της εταιρείας, κάποια γενικά χαρακτηριστικά της και μια σύντομη περιγραφή των προϊόντων της. Στο δεύτερο κεφάλαιο σχολιάζεται ο κλάδος της κονσερβοποίησης ροδάκινου στην Ελλάδα και παρουσιάζονται οι πανελλήνιες εξαγωγές κομπόστας ροδάκινου. Στο επόμενο κεφάλαιο, αναφέρεται το πρόβλημα των ροδακινοπαραγωγών στη χώρα μας και οι προοπτικές των ροδάκινων στην ελληνική ύπαιθρο. Στη συνέχεια αναλύονται οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που προσδιορίζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, ενώ στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι ισολογισμοί και η ανάλυσή τους με την χρήση των αριθμοδεικτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η επιχείρηση, είναι μονάδα επεξεργασίας (κονσερβοποίησης) φρούτων (ροδάκινου και βερίκοκου), η οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί στην περιοχή του Προφήτη Ηλία του Δήμου Σκύδρας, της Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας, στο 6^ο χλμ της οδού Σκύδρας-Αριδαίας και καταλαμβάνει έκταση 48.357,40 m².

Η μονάδα μεταποιεί νωπά ροδάκινα και βερίκοκα προς παραγωγή κομπόστας. Κατά περιόδους μεταποιούνται και μικρές ποσότητες αχλαδιών. Η μέγιστη ημερήσια δυνατότητα επεξεργασίας πρώτων υλών της επιχείρησης ανέρχεται σε 160 τόνους για το ροδάκινο (ή 10 τόνοι/ώρα) και σε 80 τόνους για το βερίκοκο (ή 5 τόνους/ώρα), καθώς η επιχείρηση εργάζεται δύο βάρδιες (16 ώρες) ημερησίως.

Η συνήθης περίοδος λειτουργίας για το βερίκοκο ανέρχεται σε 25 ημέρες, ξεκινά από τις 15-20 Ιουνίου και διαρκεί έως τις 5-10 Ιουλίου. Για το ροδάκινο, η συνήθης περίοδος λειτουργίας ανέρχεται σε 55 ημέρες, ξεκινώντας από τις 15-20 Ιουλίου και τελειώνοντας περί τις 5-10 Σεπτεμβρίου. Η επιχείρηση απασχολεί 10 άτομα μόνιμο προσωπικό και 200 άτομα περίπου εποχικό προσωπικό, στην αιχμή της λειτουργίας της.

Οι ποσότητες των πρώτων υλών που μεταποιούνται ετησίως είναι 8.800 τόνους νωπού ροδάκινου και 2.000 τόνους νωπού βερίκοκου. Τα παραγόμενα προϊόντα ανέρχονται σε 10.800 τόνους κομπόστα ροδάκινου και 2.350 τόνους κομπόστα βερίκοκου.

Συνοπτικά η διαδικασία επεξεργασίας και κονσερβοποίησης των φρούτων συνίσταται σε:

1. παραλαβή των νωπών φρούτων
2. πλύση και διαλογή κατά μέγεθος
3. κοπή και εκπυρήνωση
4. αποφλοιώση με διάλυμα NaOH (καυστική σόδα)
5. πλύσιμο, διαχωρισμός κατά μέγεθος και ποιότητα
6. πλήρωση των κυτίων συσκευασίας με το προϊόν και με σιρόπι
7. απαέρωση και κλείσιμο των κυτίων

8. παστερίωση
9. ψύξη των κυτίων
10. ετικετάρισμα, συσκευασία και πώληση

1.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

1.2.1 Cronos S.A. (Κρόνος Α.Ε.)

Η επιχείρηση Cronos βρίσκεται στην περιοχή του Δ.Δ. Μαυροβουνίου του Δήμου Σκύδρας, στο 5^ο χλμ. Της οδού Σκύδρας-Αριδαίας και ασχολείται με την κονσερβοποίηση νωπών φρούτων από το 1971. είναι το μεγαλύτερο σε εδαφική έκταση (200.000 m²) και ετήσια παραγωγή κομπόστας (50.000 τόνοι) στην περιοχή της Σκύδρας. Παράγει ροδάκινα και βερίκοκα σε κομπόστα, κομπόστα φρουτοσαλάτα και πουρέ από ροδάκινα και βερίκοκα. Προμηθεύεται τις πρώτες ύλες από περίπου 10.000 παραγωγούς από τους Νομούς Πέλλας, Ημαθίας, Λάρισας, Κορίνθου και Αργολίδας. Η επιχείρηση εξάγει το 100% της παραγωγής της σε όλο τον κόσμο, με κύριες αγορές τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Ρωσία, τις Η.Π.Α., τον Καναδά, τη Μέση Ανατολή, την Ιαπωνία κ.ά. Κατά την θερινή περίοδο, το εργοστάσιο λειτουργεί και τις 24 ώρες της ημέρας με τρεις βάρδιες όλη την εβδομάδα, απασχολώντας 2.500 εργαζόμενους.

1.2.2 Conex S.A. (Κονέξ Α.Ε.)

Η επιχείρηση Conex βρίσκεται στο 1^ο χλμ της οδού Σκύδρας-Αλεξάνδρειας, στην Σκύδρα και δραστηριοποιείται στον χώρο από το 1971. Παράγει κομπόστα ροδάκινο σε πολλές ποιότητες και με πολλά διαφορετικά είδη σιροπιού. Η ετήσια παραγωγή του εργοστασίου ανέρχεται σε 23.500 τόνους κομπόστας ροδάκινο. Εξάγει την παραγωγή της κατά 65% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά 25% στην Νότια Αμερική και το υπόλοιπο 15% στις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Απασχολεί 70 άτομα μόνιμο προσωπικό και

1.000 άτομα εποχικό προσωπικό για την κάλυψη των αναγκών των θερινών μηνών.

1.2.3 Δαναΐς Α.Ε.

Η βιομηχανική μονάδα Δαναΐς, βρίσκεται στο 8^ο χλμ της οδού Σκύδρας-Αριδαίας, όπου παράγονται κομπόστες ροδάκινο και πουρέ ροδάκινου. Ο χώρος παραγωγής και οι αποθηκευτικοί χώροι, καταλαμβάνουν επιφάνεια 23.000 m². Η επιχείρηση μεταποιεί 20-25 τόνους/ώρα νωπά ροδάκινα, φτάνοντας ετησίως τους 30.000-35.000 τόνους κομπόστα ροδάκινο, που εξάγεται σε χώρες της Ευρώπης, στις Η.Π.Α., στη Ρωσία και σε χώρες της Μέσης Ανατολής. Η εταιρία απασχολεί ως μόνιμο προσωπικό 18 άτομα και 200 άτομα εποχικό προσωπικό για την κάλυψη των αναγκών τους μήνες Ιούλιο-Σεπτέμβριο.

1.3 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΜΠΟΣΤΑΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟ

Η ποιότητα αποτελεί το σημαντικότερο πλεονέκτημα της ελληνικής κομπόστας ροδάκινου. Αυτό δεν είναι απλά και μόνο διαπίστωση των παραγωγών και μεταποιητών, αλλά έκφραση της αγοράς. Το ελληνικό ροδάκινο έχει προσαρμοστεί τόσο καλά στο κλίμα και το έδαφος των περιοχών που καλλιεργείται, που δίνει τα ιδανικά αποτελέσματα σε γεύση, άρωμα και χρώμα. Τα τρία αυτά χαρακτηριστικά, αποτελούν τη βάση διαμόρφωση της ανταγωνιστικότητας της κομπόστας (Mantzaris Ioan, 1986). Οι ανταγωνιστές μας (π.χ. ΗΠΑ, Ν. Αφρική) μπορεί να παράγουν προϊόντα μεγαλύτερης ομοιογένειας καρπού, στερούνται όμως τη γεύση και το άρωμα του ελληνικού. Αναγκάζονται να προσθέτουν μεγαλύτερες ποσότητες γλυκαντικών ουσιών ή τεχνητής γεύσης, κάτι που το αντιλαμβάνεται ο καταναλωτής.

Η πιστοποίηση της ποιότητας της κομπόστας γίνεται κάτω από πολύ αυστηρούς ποιοτικούς ελέγχους, τόσο από τις επιχειρήσεις, όσο και τους εισαγωγείς. Οι επιχειρήσεις του κλάδου διαθέτουν τα πλέον σύγχρονα συστήματα διασφάλισης ποιότητας τροφίμων και είναι πιστοποιημένες από

διάφορους φορείς με διεθνές κύρος. Μάλιστα, επειδή η χώρα μας αποτελεί σημείο αναφοράς για όλες τις δραστηριότητες που αφορούν στον κλάδο κομπόστας ροδάκινου, διαμόρφωσε (άτυπα) ποιοτικές κατηγορίες κομπόστας με ελληνικές προδιαγραφές. Οι ποιοτικές κατηγορίες είναι: *Fancy* (the best of the best), *Choice* (υψηλή ποιότητα μισόκαρπων ροδάκινων σε σιρόπι που αφορούν ροδάκινα ποιοτικής κατηγορίας EXTRA), *Good Standard* (ποιοτικής κατηγορίας A), *Standard* (ποιοτικής κατηγορίας B) και *Sub-Standard* (κατώτερη ποιοτική κατηγορία, που συνήθως δεν παράγεται). Ο κύριος όγκος της ελληνικής κομπόστας είναι ποιοτικής κατηγορίας *Fancy* και *Choice* (85%) και με μικρά ποσοστά *Good Standard* (10%) και *Standard* (5%). Οι ποιότητες (*Fancy* και *Choice*) εξάγονται κυρίως σε πολύ απαιτητικές αγορές, όπως η Ιαπωνία, οι ΗΠΑ, ενώ οι άλλες σε αγορές που επιθυμούν καλή ποιότητα σε χαμηλότερη σχετικά τιμή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΚΟΝΣΕΡΒΟΠΟΙΗΣΗΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κλάδος της κονσερβοποίησης του ροδάκινου αποτελεί έναν από τους πιο εξωστρεφείς, και συνεπώς ανταγωνιστικούς τομείς παραγωγής στην Ελλάδα. Σχεδόν το σύνολο της παραγωγής (98% της παραγωγής) εξάγεται στις διεθνείς αγορές με μεγάλη γεωγραφική διασπορά (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ρωσία, ΗΠΑ, Ιταλία, Γαλλία, Ολλανδία, κ.ά.). Το γεγονός αυτό αποτελεί μια πρώτη ένδειξη, ότι το προϊόν διαθέτει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που απαιτούν οι αγορές και οι καταναλωτές.

Παρά το ότι σε πολλές χώρες υπάρχουν δασμοί που φτάνουν και το 50% της τιμολογημένης τιμής, πάνω από 50 κράτη σε όλα τα πλάτη και μήκη της γης, αποτελούν εξαγωγικό προορισμό του προϊόντος. Αυτό καταδεικνύει ότι ο κλάδος έχει σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, τα οποία επικεντρώνονται στην προσφορά ποιοτικού προϊόντος σε ανταγωνιστικές τιμές. Στα πλαίσια της στρατηγικής διαφοροποίησης, και επειδή η ηγεσία κόστους είναι αδύνατον να κατακτηθεί από τον κλάδο διεθνώς, αυτός πρέπει να στοχεύσει στην διαμόρφωση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στηριζόμενος στην εξαιρετική ποιότητα του προϊόντος. (Μαντζάρης Γιάν. 2011).

Σήμερα λειτουργούν στην Ελλάδα 15 επιχειρήσεις (πριν 25 χρόνια ήταν 45) χωρίς μείωση της παραγόμενης ποσότητας. Γεωγραφικά, συγκεντρώνονται στους νομούς Πέλλας, Ημαθίας και Πιερίας, ακολουθώντας την παραγωγή συμπύρηνου ροδάκινου.

2.2 ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΡΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ

Ο κλάδος της κονσερβοποίησης συμπύρηνου ροδάκινου στην χώρα μας, για να κρατήσει ή και να αυξήσει το μερίδιό του στις διεθνείς αγορές, πρέπει να επιλέξει την στρατηγική διαφοροποίησης της ποιότητας του προϊόντος και την παραγωγή προϊόντων μάρκας. Αυτό διότι η χώρα μας δεν μπορεί και δεν

πρέπει να ανταγωνιστεί τις χώρες χαμηλού κόστους α' υλών και συντελεστών παραγωγής, άρα χαμηλής τιμής και ποιότητας.

Η διαφοροποίηση του προϊόντος αποσκοπεί στην αλλαγή (μεγάλη ή μικρή) ενός ή περισσότερων χαρακτηριστικών ενός ήδη προσφερόμενου προϊόντος, προκειμένου να γίνει ελκυστικότερο. Τα βασικά όμως χαρακτηριστικά του αγαθού, παραμένουν αμετάβλητα. Με την διαφοροποίηση του προϊόντος, γίνεται προσπάθεια ανάπτυξης νέων χρήσεων και εξεύρεσης νέων καταναλωτών. Η διαφοροποίηση μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους, όπως:

- *Διαφοροποίηση στην ποιότητα του προϊόντος:* Η ελληνική κομπόστα ροδάκινου είναι άριστης ποιότητας, όσον αφορά την α' ύλη. Τα ελληνικά ποιοτικά Standards¹, αποτελούν το ποιοτικό συγκριτικό μέγεθος για τα ομοειδή προϊόντα άλλων χωρών. Η στρατηγική διαφοροποίησης της ποιότητας αποσκοπεί στην αύξηση της χρηστικότητας και της λειτουργικότητας του προϊόντος, την αύξηση του χρόνου συντήρησης, την βελτίωση της αξιοπιστίας του, μέσω πιστοποιήσεων, την διαφοροποίηση γεύσεων, τις διάφορες εκδοχές στο περιεχόμενο (μισόκαρπα, φέτες, κύβους, τέταρτα, κ.ά.). Με την εισαγωγή στην αγορά της νέας και βελτιωμένης πλέον εκδοχής του προϊόντος, μπορεί κανείς να παρακάμψει σε μεγάλο βαθμό τις δυσκολίες που προκαλεί ο ανταγωνισμός.
- *Διαφοροποίηση του εξοπλισμού του προϊόντος:* Η στρατηγική αυτή, στοχεύει στην ενσωμάτωση βελτιωμένων τεχνολογιών στο προϊόν (π.χ. νέα τεχνική ανοίγματος, ανθεκτικότερα κουτιά, κ.ά.), στοιχεία που μπορούν να βελτιώσουν την ασφάλεια και την λειτουργικότητά του.
- *Διαφοροποίηση της εξωτερικής συσκευασίας του προϊόντος:* Η στρατηγική αυτή, στοχεύει στην διαφοροποίηση και βελτίωση της αισθητικής του προϊόντος όσον αφορά την παρουσίαση του προϊόντος. Τα έντονα χρώματα, τα σχήματα και οι πληροφορίες

¹ Ελληνικά ποιοτικά Standards: βλ. σελίδα 7, «Ποιοτικά χαρακτηριστικά κομπόστας ροδάκινο»

του προϊόντος, σε συνδυασμό με το κατάλληλο μάρκετινγκ της συσκευασίας, δίνουν στο προϊόν την δυνατότητα να εξελιχθεί.

Με την διαφοροποίηση του προϊόντος, ο παραγωγός κομπόστας ροδάκινο, επιδιώκει να εισέλθει σε άλλες ποιοτικές κατηγορίες αγαθών και άλλα επίπεδα τιμών. Συνεπώς, με σχετικά χαμηλότερο επίπεδο ποιότητας μπορεί να έχει μεγαλύτερο κέρδος, λόγω του ότι έχει κατακτήσει υψηλότερα ποιοτικά επίπεδα. Συχνά μέσω της διαφοροποίησης των προϊόντων, ο παραγωγός καλύπτει τις επιθυμίες των καταναλωτών ή και των εμπόρων του για ολοκληρωτική κάλυψη μιας συγκεκριμένης αγοράς. Με τον τρόπο αυτό δεν αφήνει ακάλυπτη καμία αγορά στους ανταγωνιστές του.

2.3 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΟΜΠΟΣΤΑΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟ

Οι κομπόστες ροδάκινο εξάγονται σε όλο τον κόσμο, με κυριότερες χώρες εξαγωγής τις: Γερμανία, ΗΠΑ, Ταϊλάνδη, Ιταλία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Μεξικό, Γαλλία, Πολωνία, Χιλή, Τσεχία, Φιλιππίνες, Βραζιλία κ.ά..

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΜΠΟΣΤΑΣ ΡΟΔΑΚΙΝΟΥ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ, 2008-2012, ΣΕ ΜΤ

	2008	2009	2010	2011	2012
Γερμανία	69.479	62.512	61.501	68.133	63.847
Αγγλία	20.017	17.673	20.877	25.484	23.790
Ιταλία	21.972	14.017	16.403	12.932	12.037
Γαλλία	20.016	19.340	17.928	15.503	15.518
Ρωσία	13.468	8.375	5.908	6.037	5.171
Πολωνία	17.378	17.126	22.828	22.892	17.134
Ταϊλάνδη	9.054	8.286	17.288	11.348	37.877
Ουγγαρία	10.065	6.088	6.089	4.230	2.794
Ολλανδία	7.158	8.597	8.664	8.159	6.914
ΗΠΑ	1.352	4.633	7.130	7.666	7.357
Κόσμος	245.404	233.340	196.796	275.223	280.490

Πηγή Ε.Κ.Ε. 2013

Οι τιμές του πίνακα, είναι τα σύνολα των διαφορετικών ποιοτήτων που εξάγονται. Όπως,

- Ροδάκινα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, χωρίς προσθήκη αλκοόλης αλλά με προσθήκη ζάχαρης, περιεκτικότητα σε σάκχαρα >13% κατά βάρος.

- Ροδάκινα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, χωρίς προσθήκη αλκοόλης αλλά με προσθήκη ζάχαρης, περιεκτικότητα σε σάκχαρα >9% έως 13% κατά βάρος.
- Ροδάκινα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, χωρίς προσθήκη αλκοόλης αλλά με προσθήκη ζάχαρης, περιεκτικότητας σε σάκχαρα >15% κατά βάρος.
- Ροδάκινα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, χωρίς προσθήκη αλκοόλης αλλά με προσθήκη ζάχαρης, περιεκτικότητας σε σάκχαρα >9% έως 15% κατά βάρος.
- Ροδάκινα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, χωρίς προσθήκη αλκοόλης ή ζάχαρης, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου ≥ 5 κιλών.
- Ροδάκινα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, χωρίς προσθήκη αλκοόλης ή ζάχαρης, σε άμεσες συσκευασίες περιεχομένου <4,5 κιλών.

Όπως βλέπουμε από τον πίνακα 2, οι εξαγωγές έχουν αυξομειώσεις αυτά τα πέντε χρόνια. Αυτό οφείλεται κυρίως στην δυναμική είσοδο της Κίνας στην αγορά της κομπόστας ροδάκινο, που λόγω της μεγάλης ποσότητας της παραγωγής μπορεί και πετυχαίνει αρκετά χαμηλότερες τιμές σε σχέση με την χώρα μας.

Έτσι, αν σε μια χώρα αυξάνεται ο ανταγωνισμός, οι επιχειρήσεις δεν μειώνουν μόνο τις τιμές, αλλά βελτιώνουν και την ποιότητα. Συνεπώς, ο κλάδος της κομπόστας ροδάκινου στην Ελλάδα, θα πρέπει να στραφεί στην παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας, αφού οι ανταγωνίστριες χώρες του, όπως η Κίνα, η Βραζιλία, η Χιλή, η Αργεντινή, έχουν χαμηλότερο κόστος παραγωγής. Εξάλλου χώρες με υψηλές ποιοτικές απαιτήσεις (Γερμανία, Αγγλία, Γαλλία, Αυστρία, Ολλανδία) καταβάλλουν υψηλότερη τιμή για την ελληνική κομπόστα, σε σχέση με τις λιγότερο απαιτητικές σε ποιότητα αγορές (Ρωσία, Πολωνία, Ταϊλάνδη, Ουγγαρία).

Η ποιότητα όμως της κομπόστας θα πρέπει, όχι απλά να πιστοποιείται, αλλά να προβάλλει και να προσφέρει στην αγορά με διαφοροποιημένη μάρκα, ανάλογη της ποιοτικής κατηγορίας. Η ανυπαρξία ελληνικού Brand name, στερεί από τις ελληνικές επιχειρήσεις την κατάκτηση υψηλότερων τιμών. Έτσι

παρά τον έντονα εξωστρεφή και ανταγωνιστικό χαρακτήρα του, ο κλάδος της κομπόστας ροδάκινο, δεν κατόρθωσε να μετατρέψει την ποιοτική υπεροχή του προϊόντος σε σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

3.1 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ο αγροτικός τομέας, κοινωνικά, οικονομικά και πολιτισμικά, ήταν και παραμένει πολύ σημαντικός για την ευρύτερη κοινωνία. Ιδιαίτερα σήμερα, σε εποχή αυξημένης ανεργίας, κοινωνικής αποδιάρθρωσης και περιβαλλοντικής διακινδύνευσης, η κοινωνική του βαρύτητα ξεπερνάει κατά πολύ τα συρρικνούμενα μεγέθη συμμετοχής του στην εθνική οικονομία και στην απασχόληση. Και αυτό γιατί, ο αγροτικός τομέας αποτελεί κεντρικό πεδίο παραγωγής όχι μόνο υλικών αλλά και άυλων αγαθών, κρίσιμων για την κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική συνέχεια των αγροτικών προϊόντων και όχι μόνο. Αναγνωρίζοντας την πολλαπλή αυτή σημασία του αγροτικού τομέα, κάθε σχέδιο για το μέλλον του πρέπει να ξεκινά από αυτό το δεδομένο, να λαμβάνει υπόψη την πολυμορφία και την συνθετότητά του και να διατυπώνει τις προτεραιότητες και κατευθύνσεις πολιτικής κατά τρόπο που να επιτρέπουν στον τομέα να ανταποκριθεί στα σύγχρονα αιτήματα της ευρύτερης κοινωνίας πέρα από τις συγκυριακές διατυπώσεις αναγκών και πολιτικών.

Ένα ίσως το πιο σημαντικό, σύγχρονο δίλημμα που τίθεται για το μέλλον του αγροτικού τομέα είναι ο συνδυασμός μιας διεθνώς ανταγωνιστικής αγροτικής παραγωγής που ταυτόχρονα να είναι φιλική στον άνθρωπο και το περιβάλλον. Η διεθνείς εξελίξεις ωθούν προς την κατεύθυνση της ανταγωνιστικής παραγωγής, πράγμα που προϋποθέτει μείωση του κόστους παραγωγής, που μπορεί να προκύψει από την μεγέθυνση των εκμεταλλεύσεων, ωθούν δηλαδή προς μια σύγχρονη επιχειρηματική γεωργία μεγάλης κλίμακας. Οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας τέτοιας επιλογής είναι επίσης προφανείς.

Από την άλλη πλευρά, τίθεται το αίτημα για μια πολυλειτουργική γεωργία και παραγωγή φιλική για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Η γεωργία αυτή, πέρα από την παραγωγή, θα θέτει στους κεντρικούς στόχους της, τη διατήρηση μιας κρίσιμης μάζας ανθρώπινου και παραγωγικού δυναμικού, ως φορέων του αναγκαίου εκείνου κοινωνικού και πολιτισμικού δικτύου με την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική διασπορά στην ύπαιθρο. Το αίτημα αυτό

προϋποθέτει τη διατήρηση αγροτικών οικογενειακών μικρο-μονάδων. Αυτό σημαίνει ότι η αναπαραγωγή των αγροτικών οικογενειών δε θα γίνεται μόνο στη βάση παραγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων, αλλά και στη βάση της απασχόλησης, του συνολικού εισοδήματος και άρα του επιπέδου διαβίωσής τους. Έτσι, η αγροτική εκμετάλλευση, όπου αυτό θα απαιτείται, θα εντάσσεται πλέον ως πηγή ενός τμήματος του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος, το οποίο θα συγκροτείται από περισσότερα πεδία απασχόλησης και εισοδήματος.

Η πολυμορφία και οι ιδιαιτερότητες του αγροτικού τομέα, επιβάλλουν έναν διαχωρισμό, σε ορεινές-μειονεκτικές περιοχές και σε μικρο-νησιωτικές περιοχές και στις πεδινές περιοχές γεωργίας. Αυτό που διαχωρίζει τις περιοχές αυτές, είναι τα κοινά χαρακτηριστικά τους όπως π.χ. φτώχεια, εγκατάλειψη, γήρανση και χαμηλή παραγωγικότητα για τις ορεινές-μειονεκτικές και μικρο-νησιωτικές περιοχές, ενώ μεγάλη παραγωγή, αγροτικός πλούτος, επιδοτήσεις, μαζική χρήση εισροών και καταστροφή του περιβάλλοντος για την γεωργία των πεδινών περιοχών. Προφανώς, ο διαχωρισμός αυτός δεν ανταποκρίνεται πάντα στην πραγματικότητα.

Η χρόνια προβληματικότητα των ορεινο-μειονεκτικών και μικρο-νησιωτικών περιοχών, επιβάλλει τη διαρκή και πολύμορφη στήριξη των αντίστοιχων οικογενειακών και οικιστικών πυρήνων. Στο οικονομικό πεδίο είναι προφανές ότι η γεωργία μικρής κλίμακας με γερασμένο αρχηγό, χαμηλή χρήση τεχνολογίας και ελάχιστη απασχόληση, δύσκολα μπορεί να ανταποκριθεί στο στόχο της ανταγωνιστικής παραγωγής, χωρίς ωστόσο να την αποκλείει κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις. Σε αυτήν την περίπτωση, το εισόδημα από την αγροτική παραγωγή, μπορεί να αποτελεί μέρος μόνο ενός συνολικού οικογενειακού εισοδήματος. Συνεπώς, προέχει η δημιουργία νέων μορφών απασχόλησης και εισοδήματος στις περιοχές αυτές, όπως διάφορες μορφές τουρισμού, τα προγράμματα διαχείρισης του περιβάλλοντος και άλλες εναλλακτικές μορφές οικονομικών δραστηριοτήτων.

Όσον αφορά την γεωργία στις πεδινές περιοχές, βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο μιας βαθιάς κρίσης που προέκυψε από την παραγωγική ευφορία των δεκαετιών 1970 και 1980. Η λάθος ανάπτυξη τις δεκαετίες αυτές, η έντονη εξειδίκευση των εκμεταλλεύσεων και η εντατικοποίηση της παραγωγής με την υπερβολική χρήση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων, οδήγησαν σε

υπερχρέωση, αδυναμία αυτοχρηματοδότησης και διαρκή προσδοκία για επιδότηση. Οι μικρές και μεσαίες, σε μέγεθος, εκμεταλλεύσεις, είναι η πλειοψηφία των συνολικών εκμεταλλεύσεων των πεδινών περιοχών και δύσκολα μπορούν να ανταποκριθούν στην ανταγωνιστική, κυρίως σε διεθνές επίπεδο, παραγωγή. Μπορούν όμως, με στοχοθετημένη στήριξη να συμβάλλουν σε ορισμένους αγροτοπεριβαλλοντικούς στόχους, ώστε να μειώσουν την υπερβολική χρήση των χημικών εισροών και γενικά να παράγουν με φιλικό τρόπο για τους καταναλωτές και φιλικό για το περιβάλλον.

Η στήριξη αυτή, μπορεί να συνεχιστεί με την συμβολή της πολιτείας για τις εκμεταλλεύσεις αυτές, όπως η επιστροφή σε πολυκαλλιεργητικές και συμβατικές μεθόδους παραγωγής, όπου είναι δυνατόν, η εισαγωγή νέων γεωκλιματικά κατάλληλων καλλιεργειών με άμεσο σχεδιασμό των δικτύων εμπορίας και διάθεσης, η εισαγωγή συνδυαστικών με τις ανάγκες των ορεινών-νησιωτικών περιοχών καλλιεργειών ή τις ανάγκες των αστικών κέντρων (αγροτική παραγωγή περιεριστικού χαρακτήρα).

Αντίθετα, οι μεγάλες εκμεταλλεύσεις, με τη διαθέσιμη γη, τον υψηλό βαθμό τεχνολογικού εκσυγχρονισμού και την πολύ μεγάλη παραγωγικότητα, σε συνδυασμό με το υψηλό ποσοστό των νέων σε ηλικία αρχηγών, μπορούν να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό ακόμα και χωρίς τις επιδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παράλληλα με τις παραδοσιακές μορφές οργάνωσης παραγωγής, είναι κρίσιμη για την σημερινή εποχή, η πιο συγκεκριμένη και οργανωμένη ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Η παραγωγή προϊόντων με βιολογικές μεθόδους που δε βλάπτουν την υγεία των καταναλωτών και δε δρουν καταστροφικά για το περιβάλλον, αποτελεί και θα αποτελεί για πολλά χρόνια ακόμα, την αλλαγή στα αγοραστικά κριτήρια των καταναλωτών, και στα οικονομικά οφέλη των παραγωγών-καλλιεργητών.

Τέλος, κάθε στρατηγική μελλοντικής αλλαγής του αγροτικού τομέα, προϋποθέτει και μια ουσιαστικότερη παρέμβαση στο ζήτημα των χρήσεων γης, διευκόλυνση της εισόδου νέων αγροτών, συνολικό ανασχεδιασμό και προώθηση με κάθε δυνατό τρόπο των συλλογικών μορφών δράσης αλλά και τη δημιουργία ή ενίσχυση των κατάλληλων θεσμών οργάνωσης, εμπορίας, διάθεσης των προϊόντων, καθώς και την ανάπτυξη της αγροτικής

εκπαίδευσης και κατάρτισης, της σύνδεσης της αγροτικής έρευνας με την παραγωγή, τη συμβουλευτική στήριξη των αγροτών, τον εκσυγχρονισμό των ελεγκτικών μηχανισμών, την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων, κλπ.

3.2 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΡΟΔΑΚΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Η παραγωγή ροδακίνων στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα εμπορίας και διάθεσης. Οι τιμές παραγωγού παρουσιάζουν σοβαρή κάμψη και αυτό κυρίως οφείλεται στην αδυναμία της βιομηχανίας να απορροφήσει τις ποσότητες που παράγονται.

Το 2013 ήταν για κάποιους παραγωγούς ροδάκινου, τυχερή χρονιά, ενώ για κάποιους άλλους (ίσως περισσότεροι σε αριθμό) ζημιογόνα, εξ αιτίας των άσχημων καιρικών συνθηκών που επικράτησαν την χρονιά, με πολλές βροχές την άνοιξη που εμπόδισαν την σωστή καρπώδεση και από το μεγάλης έντασης, έκτασης και σε μέγεθος χαλάζι που έπεσε στην κύρια περιοχή καλλιέργειας των ροδάκινων (Νομός Πέλλας-Νομός Ημαθίας). Η συνολική παραγωγή του έτους 2013, περιορίστηκε στο μισό μιας ευνοϊκής χρονιάς, με αποτέλεσμα οι βιομήχανοι να ανεβάσουν τις τιμές λόγω της ζήτησης στα 0,32€ για τα ροδάκινα των πεδινών, και στα 0,45-0,50€ για τα ροδάκινα που παράγονται στα ορεινά των νομών Πέλλας και Ημαθίας και μεταποιούνται από τα μέσα Αυγούστου και έπειτα.

Τις προηγούμενες χρονιές, η τιμές κυμαίνονταν στα 0,17-0,28€ διότι το μέγεθος της παραγωγής ήταν πολύ μεγάλο, και έτσι οι βιομηχανίες, εις βάρος των παραγωγών, παρήγαγαν κομπόστες με πολύ χαμηλό κόστος, αφού αγόραζαν πολύ φθηνά την α' ύλη. Για τον λόγο αυτό, οι παραγωγοί κάλυπταν με μεγάλη δυσκολία τα έξοδα παραγωγής της καλλιέργειας των ροδακίνων, και λόγω της χαμηλής τιμής και λόγω της καθυστερημένης (μέχρι και ένα έτος μετά) πληρωμής τους από τις βιομηχανίες.

Πέρα από το μεγάλο πρόβλημα της χαμηλής τιμής, ένα ακόμη σημαντικό πρόβλημα είναι η διάθεση της κομπόστας ροδάκινου. Από το 2008 και έπειτα, ο ανταγωνισμός έχει αυξηθεί κατακόρυφα από την Κίνα και τις χώρες τις

Λατινικής Αμερικής, που μέχρι πρότινος δεν υπήρχαν στον χάρτη των εξαγωγών της κομπόστας ροδάκινο. Αυτό, μαζί με την διεθνή οικονομική κρίση, είχε ως αποτέλεσμα την μείωση της απορρόφησης των συμπύρηνων ροδάκινων, τόσο στην εξωτερική όσο και στην εσωτερική αγορά.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, στον Νομό Πέλλας και στον Νομό Ημαθίας, στις περιοχές που παράγονται κατά κύριο λόγο ροδάκινα, υφίστανται 31 συνεταιριστικές οργανώσεις παραγωγών, από τις οποίες οι 17 ανήκουν σε συνεταιριστικές οργανώσεις του Νομού Πέλλας, και οι υπόλοιπες 14 σε συνεταιριστικές οργανώσεις του Νομού Ημαθίας. Συνολικά οι οργανώσεις αυτές συντελούνται από 27.000 παραγωγούς και εμπορεύονται προϊόντα αξίας 130 εκ. €. Ο μεγάλος σχετικά αριθμός των συνεταιριστικών οργανώσεων, έχει ως αποτέλεσμα και την πολυδιάσπαση της ισχύος των παραγωγών και την αναποτελεσματικότητα στην λήψη των κατάλληλων αποφάσεων, μέτρων και δράσεων για την ανάπτυξη του τομέα, αλλά και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των κρίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται προσπάθεια ταυτοποίησης των χρηματοοικονομικών δεικτών που προσδιορίζουν την οικονομική κατάσταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων. Η χρηματοοικονομική ανάλυση αποτελεί κατάλληλη μεθοδολογία με την οποία συνοψίζεται μεγάλος αριθμός χρηματοοικονομικών δεδομένων, προκειμένου να αξιολογηθεί και να συγκριθεί η αποτελεσματικότητα μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης ή και ενός κλάδου συνολικά (Schlender & Langemeier, 1987).

Μεταξύ των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεδομένων είναι και η μέθοδος των αριθμοδεικτών-δεικτών (Penson & Lins, 1980· Παπαδόπουλος, 1986· Τσακλάγκανος, 1987). Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ των οικονομικών μεγεθών μιας παραγωγικής μονάδας ή επιχείρησης, από τις οποίες προκύπτουν διαπιστώσεις τόσο για την παρούσα κατάσταση όσο και για την μελλοντική εξέλιξη των δραστηριοτήτων της (Παπαδόπουλος, 1986). Θεωρούμε ότι από τους δείκτες αυτούς (financial ratios) είναι δυνατόν να προκύψουν σημαντικές πληροφορίες για την οικονομική θέση – κατάσταση και πορεία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων.

Για την εκτίμηση των χρηματοοικονομικών δεικτών χρησιμοποιούνται τα δεδομένα των Οικονομικών Καταστάσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων. Συνήθως είναι οικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στις Καταστάσεις του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσεως (Παπαδόπουλος, 1986· Τσακλάγκανος, 1987· Weston & Brigham, 1997). Ο Ισολογισμός αντικατοπτρίζει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, ενώ τα Αποτελέσματα Χρήσεως παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της επιχείρησης μεταξύ δύο χρονικών περιόδων (Weston & Brigham, 1997). Με τη μεθοδολογία της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών δεικτών μπορεί να εκτιμηθεί το επίπεδο της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας των διάφορων δραστηριοτήτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων. Εκτιμάται πόσο

αποτελεσματική είναι η διαχείριση των διαθέσιμων πόρων από τις παραγωγικές μονάδες και, κατ' επέκταση, διερευνάται η αποτελεσματικότητα της χρησιμοποίησης των παραγωγικών συντελεστών που συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Η αποτελεσματική χρησιμοποίησης των συντελεστών της παραγωγής καθορίζεται, σε σημαντικό βαθμό, από τη λειτουργία της διοίκησης των παραγωγικών μονάδων, και με την ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεικτών, παρέχονται πληροφορίες για πολλές εσωτερικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων, που σχετίζονται άμεσα με την άσκηση της διοικητικής λειτουργίας τους (Τσακλάγκανος, 1987).

Από την ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων των Οικονομικών Καταστάσεων (Ισολογισμών και Αποτελεσμάτων Χρήσεως), μέσω των χρηματοοικονομικών δεικτών, παρέχεται στον οικονομικό αναλυτή η δυνατότητα αξιολόγησης της ρευστότητας, της αποδοτικότητας, του αξιόχρεου και της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων των παραγωγικών μονάδων (Ylli-Olli & Virtanen, 1989· Παπαδόπουλος, 1986· Bond, 1997). Με άλλα λόγια, η ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεικτών αποτελεί σημαντικό «εργαλείο», που υποστηρίζει τη διαδικασία λήψης διαχειριστικών και επενδυτικών αποφάσεων (Παπαδόπουλος, 1986· Τσακλάγκανος, 1987).

Η διαδικασία της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών δεικτών περιλαμβάνει το στάδιο επιλογής των κατάλληλων οικονομικών δεδομένων, από την πληθώρα των στοιχείων που διαθέτει μια παραγωγική μονάδα, το στάδιο της συσχέτισης των δεδομένων αυτών, μέσω της εκτίμησης των δεικτών, και το τελικό στάδιο της αξιολόγησης και οικονομικής ερμηνείας των δεικτών (Παπαδόπουλος, 1986· Τσακλάγκανος, 1987). Αν και ο τρόπος υπολογισμού των χρηματοοικονομικών δεικτών είναι πολύ απλός, εντούτοις επιτρέπει στον αναλυτή να αντιληφθεί, άμεσα, τις σχέσεις που αυτοί εκφράζουν (Johnson, 1983· Παπαδόπουλος, 1986). Σημειώνεται ότι οι χρηματοοικονομικοί δείκτες επηρεάζονται όχι μόνο από τις ενδοεπιχειρησιακές συνθήκες και τα χαρακτηριστικά του κλάδου, στον οποίο ανήκει η παραγωγική μονάδα που μελετάται, αλλά, παράλληλα, και από διάφορους εξωγενείς παράγοντες, όπως είναι, για παράδειγμα ο πληθωρισμός. Ο οικονομικός αναλυτής συνεκτιμά όλους του παράγοντες και δίνει την ανάλογη βαρύτητα στον κάθε αριθμοδείκτη (Παπαδόπουλος, 1986).

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι όταν χρησιμοποιούνται (Παπαδόπουλος, 1986· Weston & Brigham, 1997):

- Για συγκρίσεις μεταξύ διαχειριστικών χρήσεων και εξαγωγή συμπερασμάτων για την τάση που εμφανίζει η παραγωγική μονάδα.

- Για συγκρίσεις των δεικτών της παραγωγικής μονάδας με τους αντίστοιχους μέσους δείκτες του κλάδου, στον οποίο αυτή ανήκει.

- Για συγκρίσεις με ομοειδείς δείκτες ανταγωνιστικών μονάδων του ίδιου κλάδου (Παπαδόπουλος, 1986· Τσακλάγκανος, 1987).

Οι αριθμοδείκτες, ανάλογα με τις οικονομικές πτυχές της δραστηριότητας μιας παραγωγικής μονάδας και τον στόχο που αυτοί επιτελούν, ταξινομούνται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Δείκτες Ρευστότητας (Liquidity Ratios)

- Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης (Solvency-Leverage Ratios or Financial Ratios)

- Δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας ή Δραστηριότητας (Efficiency Ratios or Turnover Ratios or Activity Ratios).

- Δείκτες Αποδοτικότητας (Profitability Ratios)

4.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (*Liquidity Ratios*)

Η ικανότητα ρευστότητας μπορεί να αξιολογηθεί με τους ακόλουθους βασικούς αριθμοδείκτες:

Οι δείκτες ρευστότητας ερμηνεύουν την ικανότητα μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης να αντιμετωπίσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χωρίς να παρεμποδιστεί η παραγωγική διαδικασία (Παπαδόπουλος, 1986· Dickerson et al., 1995· Weston & Brigham, 1997). Η ρευστότητα συνδέεται, επίσης, και με το κεφάλαιο κίνησης, που είναι και αυτό μία πηγή κάλυψης των υποχρεώσεων που έχει η παραγωγική μονάδα (Παπαδόπουλος, 1986· Chesnick, 1997).

Μέσω των δεικτών ρευστότητας παρέχεται η εικόνα της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, η

οποία μπορεί να ενδιαφέρει τη διοίκηση, τους μετόχους της και τους πιστωτές της (Παπαδόπουλος, 1986).

Γενικά, η χρηματοοικονομική θέση της θεωρείται ισχυρή όταν:

- έχει την ικανότητα να ικανοποιεί, χωρίς δυσκολίες, τους βραχυπρόθεσμους πιστωτές της και να καταβάλλει τους τρέχοντες τόκους και τα μερίσματα,
- διατηρεί συνθήκες χρηματοοικονομικής διαχείρισης, οι οποίες εξασφαλίζουν την ευνοϊκή πιστοληπτική της ικανότητα, και
- διαθέτει επαρκές κεφάλαιο κίνησης για την αποτελεσματική διεξαγωγή των συνήθων εργασιών της, κ.ά.

4.2.1 Ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας (Current Ratio)

Ο δείκτης Γενικής Ρευστότητας είναι ο δείκτης που χρησιμοποιείται περισσότερο στην πράξη, για να προσδιορίσει την οικονομική κατάσταση σε βραχυχρόνιους όρους (Γκλεζάκος, 1992· Dickerson et al., 1995· Weston & Brigham, 1997). Δείχνει το βαθμό στον οποίο οι βραχυχρόνιες υποχρεώσεις καλύπτονται από τα περιουσιακά στοιχεία του κυκλοφοριακού ενεργητικού, δηλαδή τα τρεχούμενα «διαθέσιμα» της οικονομικής μονάδας (Downey & Trocke, 1981· Παπαδόπουλος, 1986). Ο δείκτης αυτός ορίζεται με την ακόλουθη σχέση:

$$\text{Δείκτης Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφοριακό Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Σημειώνεται ότι το κυκλοφοριακό ενεργητικό αποτελείται από εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία η οικονομική μονάδα προβλέπει ότι θα ρευστοποιήσει σε σύντομο χρονικό διάστημα, συνήθως μέσα σε ένα έτος (Dickerson et al., 1995· Weston & Brigham, 1997). Από την άλλη πλευρά, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτελούν υποχρεώσεις τις οποίες η οικονομική μονάδα πρέπει να εξοφλήσει σε σύντομο σχετικά χρονικό διάστημα, που συνήθως αντιστοιχεί πάλι σε ένα έτος.

Ο δείκτης αυτός είναι αρκετά σημαντικός και μας πληροφορεί για το «αξιόχρεο» της οικονομικής μονάδας στον αμέσως επόμενο χρόνο. Οι τιμές

που παίρνει ο δείκτης αυτός είναι προτιμότερο να είναι μεγαλύτερες από τη μονάδα, διαφορετικά δείχνει προβλήματα ρευστότητας (Κάτος, 1985· Μπάτζιος, 1991). Αναλυτικότερα, αν ο δείκτης πάρει τιμή μεγαλύτερη από τη μονάδα είναι ένδειξη ύπαρξης ρευστότητας, δηλαδή η οικονομική μονάδα έχει την ικανότητα να υπερκαλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, χωρίς να δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία (Παπαδόπουλος, 1986· Weston & Brigham, 1997). Αν η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από τη μονάδα, η γεωργική εκμετάλλευση ή επιχείρηση δε διαθέτει ικανότητα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μικρό περιθώριο ασφάλειας και καθόλου ισχυρή χρηματοοικονομική θέση (Dickerson et al., 1995). Τέλος, όταν η τιμή του δείκτη ισούται με την μονάδα, η γεωργική εκμετάλλευση ή επιχείρηση βρίσκεται σε κατάσταση αδιαφορίας όσον αφορά την ικανότητα ρευστότητας, μιας και το κυκλοφοριακό ενεργητικό της καλύπτει ακριβώς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

4.2.2 Ο Δείκτης Άμεσης-Ταχείας Ρευστότητας (Acid Test or Quick Ratio)

Ο δείκτης Άμεσης Ρευστότητας είναι παρόμοιος με αυτόν της Γενικής Ρευστότητας, με μόνη διαφορά ότι από το κυκλοφοριακό ενεργητικό αφαιρούνται τα αποθέματα (κυρίως αυτά των πρώτων υλών και των ημιτελών προϊόντων), τα οποία συνήθως θεωρούνται στοιχεία «βραδείας ρευστοποιήσεως» (Τσακλάγκανος, 1987). Ο δείκτης Άμεσης Ρευστότητας ορίζεται ως ακολούθως:

$$\text{Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφοριακό Ενεργητικό} - \text{Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ο δείκτης της Άμεσης Ρευστότητας συμπληρώνει το δείκτη της Γενικής Ρευστότητας και χρησιμοποιείται από τις οικονομικές μονάδες που συνήθως διαθέτουν μεγάλη ποσότητα αποθεμάτων τα οποία δεν είναι δυνατό να ρευστοποιηθούν άμεσα σε μικρό χρονικό διάστημα (Downey & Trocke, 1981· Καμπούρης, 1992· Dickerson et al., 1995· Weston & Brigham, 1997). Δείχνει την ικανότητα της οικονομικής μονάδας να αντεπεξέλθει στις βραχυπρόθεσμες

υποχρεώσεις της, χωρίς να στηρίζεται στην πώληση των αποθεμάτων που διαθέτει. Αντίθετα, ο δείκτης Άμεσης Ρευστότητας δεν παρέχει πληροφορίες για το πόσο γρήγορα θα είναι διαθέσιμες οι απαιτήσεις της μονάδας και το πότε θα πρέπει να γίνει η εξόφληση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (Παπαδόπουλος, 1986).

Σχετικά με τις τιμές τις οποίες μπορεί να πάρει ο δείκτης Άμεσης Ρευστότητας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τιμές μεγαλύτερες από τη μονάδα σημαίνουν ότι τα μετρητά και τα «ισοδύναμα μετρητών» είναι περισσότερα από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και αποτελούν ένδειξη ύπαρξης άμεσης ρευστότητας (Παπαδόπουλος, 1986). Όταν η τιμή του είναι ίση με τη μονάδα, ο δείκτης αποτελεί ένδειξη κατάστασης αδιαφορίας από άποψη ρευστότητας, εφόσον δηλώνει ότι τα άμεσης ρευστοποιήσεως περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης είναι μόλις ίσα με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Επομένως, για να θεωρηθεί ικανοποιητική η Άμεση Ρευστότητα μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, θα πρέπει η τιμή του αντίστοιχου δείκτη να είναι μεγαλύτερη της μονάδας (Weston & Brigham, 1997· Dickerson et al., 1995).

4.2.3 Ο Δείκτης Διάρθρωσης Χρέους (Debt Structure Ratio)

Με τον δείκτη της Διάρθρωσης Χρέους προσδιορίζεται το ποσοστό των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σε σχέση με τις συνολικές υποχρεώσεις μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης. Όσο λιγότερες είναι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα ρευστότητας που διαθέτει (Penson & Lins, 1980· Μπάτζιος, 1991). Ο δείκτης αυτός ορίζεται ως εξής:

$$\text{Δείκτης Διάρθρωσης Χρέους} = \frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}$$

Οι τιμές που λαμβάνει ο δείκτης είναι προτιμότερο να είναι μικρότερες της μονάδας. Γενικά, όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη είναι η ρευστότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική μονάδα.

4.3 ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ (Solvency-Leverage Ratio)

Η ανάλυση της μακροχρόνιας χρηματοοικονομικής κατάστασης ενός κλάδου επιχειρήσεων, προϋποθέτει την εκτίμηση και την αξιολόγηση των δεικτών Δανειακής Επιβάρυνσης. Οι δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης δείχνουν το «αξιόχρεο» της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, αποτυπώνοντας την ικανότητα της να ανταποκριθεί τόσο στις βραχυχρόνιες αλλά κυρίως στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις της. Καθορίζουν τις δυνατότητες μακροχρόνιου δανεισμού της καθώς επίσης και τις εναλλακτικές πηγές του δανειακού κεφαλαίου. Με τους αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης αναλύεται η δομή των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με τα στοιχεία του Παθητικού (ή Ενεργητικού) (Παπαδόπουλος, 1986· Weston & Brigham, 1997).

Οι δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης αποτυπώνουν το βαθμό χρηματοδότησης της γεωργική εκμετάλλευσης ή επιχείρησης με ξένα κεφάλαια και δίνουν έτσι την απαραίτητη πληροφόρηση του περιθωρίου ασφάλειας, που παρέχεται από το ύψος των ιδίων κεφαλαίων της, τόσο στη διοίκηση της μονάδας όσο και στους ενδιαφερόμενους δανειστές της (π.χ. Τράπεζες, κ.λπ.). Με άλλα λόγια, αποτελούν μία ισχυρή ένδειξη για τη χρηματοοικονομική υγεία και αξιοπιστία των επιχειρήσεων και, κατ' επέκταση, του κλάδου που ανήκουν (Penson & Lins, 1980· Tew, 1985).

Όσο μεγαλύτερη είναι η συμμετοχή του ξένου κεφαλαίου στα συνολικά επενδυμένα κεφάλαια της γεωργική εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, τόσο δυσμενέστερη και ασταθής εμφανίζεται η θέση στην οποία αυτή βρίσκεται. Αυτό συνδέεται με τον εμφανώς έντονο κίνδυνο η επιχείρηση να μην είναι σε θέση να καταβάλλει τους τόκους και τα χρεολύσια των δανειακών κεφαλαίων.

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες αξιολόγησης αυτής της ικανότητας είναι:

4.3.1 Ο Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης (Debt Ratio or Total Liabilities to Total Assets Ratio)

Ο δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης αποτελεί ένα δείκτη-κλειδί για τους δανειστές μιας γεωργική εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, καθόσον προσδιορίζει το ποσοστό των συνολικών κεφαλαίων που προέρχονται από

δανεισμό (Παπαδόπουλος, 1986· Dickerson et al, 1995· Weston & Brigham, 1997). Οι δανειστές δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον βαθμό Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης, αφού ο δείκτης αυτός τους πληροφορεί για τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο της «επένδυσης» τους (Παπαδόπουλος, 1986· Μπάτζιος, 1991· Dickerson et al., 1995· Weston & Brigham, 1997). Ο δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης ορίζεται ως ακολούθως:

$$\text{Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης} = \frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Οι τιμές που παίρνει ο δείκτης της Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης κυμαίνονται μεταξύ του μηδενός και της μονάδας. Ο δείκτης αυτός είναι προτιμότερο να είναι όσο το δυνατόν μικρότερος. Γενικά, όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερο προστατεύονται οι δανειστές σε περίπτωση πτώχευσης (Snodgrass & Wallace, 1980). Η επιχείρηση θεωρείται ότι είναι σε ευμενή θέση, όταν η τιμή του δείκτη είναι γύρω στο μηδέν, γιατί τα ξένα κεφάλαια που συμμετέχουν στη διάρθρωση του συνολικού κεφαλαίου της είναι ελάχιστα (Παπαδόπουλος, 1986). Όταν η τιμή του δείκτη βρίσκεται κοντά στη μονάδα, τότε η εκμετάλλευση ή επιχείρηση βρίσκεται σε δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση.

4.3.2 Ο Δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου (Net Capital Ratio)

Ο δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου δηλώνει τη συνολική χρηματοοικονομική κατάσταση και τη δυνατότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης να καλύψει τις συνολικές υποχρεώσεις της. Ουσιαστικά, ο δείκτης αυτός αποτελεί μία διαφορετική μορφή έκφρασης του δείκτη Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης, που παρουσιάσαμε σε προηγούμενο εδάφιο, και ορίζεται από την ακόλουθη σχέση:

$$\text{Δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου} = \frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων (Ξένα Κεφάλαια)}}$$

Ο δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου αντανακλά την άποψη ότι, με ενδεχόμενη ρευστοποίηση των συνολικών διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων της, η επιχείρηση είναι ικανή να συγκεντρώσει ικανή ποσότητα χρημάτων για την αποπληρωμή των συνολικών υποχρεώσεων της (Lee et al., 1980· Snodgrass & Wallace, 1980). Ο δείκτης αυτός έχει μακροχρόνια κυρίως σημασία διότι αφορά και τα στοιχεία ιδιοκτησίας που περιλαμβάνονται στο σύνολο του ενεργητικού, τα οποία δε μετατρέπονται σε μετρητά, κατά την παραγωγική διαδικασία (Lee et al., 1980). Ο δείκτης αυτός είναι προτιμότερο να παίρνει τιμές μεγαλύτερες της μονάδος. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη από τη μονάδα σημαίνει ότι το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της και τυχόν ρευστοποίηση της θα δημιουργούσε ικανή ποσότητα χρημάτων για την εξόφληση των οφειλών της. Στην περίπτωση αυτή και ο δείκτης της Γενικής Ρευστότητας θα πάρει τιμή μεγαλύτερη της μονάδας (Παπαδόπουλος, 1986).

4.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (*Efficiency Ratios*)

Οι δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας αποτυπώνουν το βαθμό στον οποίο μια γεωργική εκμετάλλευσης ή επιχείρησης χρησιμοποιεί τα διαθέσιμα της για την επίτευξη προσδιορισμένου στόχου πωλήσεων (Snodgrass & Wallace, 1980· Παπαδόπουλος, 1986· Weston & Brigham, 1997). Με άλλα λόγια, δείχνουν τη διαχειριστική ικανότητά της, σε σχέση με την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων που ελέγχει (Penson & Lins, 1980· Yli-Olli & Virtanen, 1989).

Με τους δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας μπορεί να καθοριστεί πόσο γρήγορα ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού μετατρέπονται σε μετρητά, γεγονός που τους κάνει να συνδέονται στενά και με τους δείκτες Ρευστότητας (Παπαδόπουλος, 1986). Έτσι μια επιχείρηση είναι επικερδής όσο πιο υψηλοί είναι οι δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας και απαιτείται μικρότερη επένδυση για να επιτευχθούν οι πωλήσεις της. Οι δείκτες της κατηγορίας αυτής προϋποθέτουν την ύπαρξη κάποιας σχετικής ισορροπίας μεταξύ των πωλήσεων και των στοιχείων του ενεργητικού (Weston & Brigham, 1997).

Οι βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες αξιολόγησης της δραστηριότητας μιας μονάδας είναι:

4.4.1 Ο Δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας (Total Asset Turnover)

Ο δείκτης αυτός δηλώνει την ένταση χρησιμοποίησης του ενεργητικού της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν. Είναι μέτρο της συνολικής αποτελεσματικότητας μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης ως προς την πραγματοποίηση πωλήσεων (Snodgrass & Wallace, 1980· Penson & Lins, 1980· Dickerson et al., 1995). Ο δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας ορίζεται ως ακολούθως:

$$\text{Δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Ο δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας λαμβάνει θετικές τιμές, και όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του τόσο καλύτερη είναι η χρησιμοποίηση των διαθέσιμων στοιχείων της επιχείρησης. Εάν ο δείκτης είναι χαμηλός σημαίνει ότι υφίσταται αδρανές κεφάλαιο. Όσο πιο πολλές φορές ανακυκλώνεται ο παρονομαστής, ο δείκτης δείχνει ότι με μικρότερη δέσμευση κεφαλαίου η επιχείρηση πραγματοποιεί καλύτερα αποτελέσματα (Snodgrass & Wallace, 1980· Penson & Lins, 1980).

4.4.2 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρής Θέσης ή Ιδίου Κεφαλαίου (Net Worth Turnover Ratio)

Ο δείκτης αυτός αποτελεί μια ένδειξη του βαθμού συμμετοχής του μετοχικού κεφαλαίου στις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης. Με άλλα λόγια, εκτιμάται ο βαθμός κατά τον οποίο έχουν χρησιμοποιηθεί τα ίδια κεφάλαια, σε σχέση με τις πωλήσεις που

πραγματοποιήθηκαν (Παπαδόπουλος, 1986· Γλεζάκος, 1992). Ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρής Θέσης ορίζεται από την ακόλουθη σχέση:

$$\frac{\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίου Κεφαλαίου}}{\text{Κεφαλαίου}} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$$

Σχετικά με την ερμηνεία αυτού του δείκτη ισχύουν όσα αναφέρθηκαν και για τους δυο προηγούμενους δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή που παίρνει ο δείκτης, τόσο πιο αποτελεσματική χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων γίνεται από την ίδια την επιχείρηση.

4.4.3 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων (Receivable Turnover Ratio)

Μια γεωργική εκμετάλλευση ή επιχείρηση συχνά κρίνει απαραίτητη την επιμήκυνση του πιστωτικού ορίου των πελατών της, για λόγους ανταγωνισμού. Όπως είναι φυσικό, η απόφαση αυτή συνεπάγεται τη δημιουργία αρκετών εισπρακτέων λογαριασμών για την επιχείρηση αυτή. Γενικά, είναι αποδεκτό ότι μια επιχείρηση με μικρή επιφάνεια πίστωσης αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο συρρίκνωσης των πωλήσεων, ενώ σε αντίθετη περίπτωση πιθανόν αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας. Ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων δηλώνει πόσες φορές, μέσα στη διαχειριστική χρήση, ολοκληρώνεται ο κύκλος είσπραξης των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις. Με άλλα λόγια, ο δείκτης αυτός είναι ένα μέσο μέτρησης της κυκλοφοριακής ταχύτητας των εισπρακτέων λογαριασμών (Weston & Brigham, 1997).

Ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων ορίζεται από την ακόλουθη σχέση:

$$\frac{\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων}}{\text{Απαιτήσεων}} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$$

Όπως και για τους άλλους δείκτες της κατηγορίας αυτής, ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων είναι προτιμότερο να λαμβάνει υψηλές τιμές. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη αυτού τόσο καλύτερα διαχειρίζεται πελάτες της η συγκεκριμένη επιχείρηση.

4.4.4 Ο Δείκτης Μέσης Περιόδου Είσπραξης από Πελάτες (Average Collection Period or Days Receivable Ratio)

Ο δείκτης αυτός αντιπροσωπεύει το μέσο χρονικό διάστημα που πρέπει να αναμένει μια γεωργική εκμετάλλευση ή επιχείρηση, προκειμένου να πληρωθούν οι απαιτήσεις της (Weston & Brigham, 1997). Όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια είσπραξης των απαιτήσεων της, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα δημιουργίας προβλημάτων ρευστότητας στην επιχείρηση αυτή από την ύπαρξη αρκετών επισφαλών απαιτήσεων.

$$\text{Μέση Περίοδος Είσπραξης από Πελάτες} = \frac{365}{\text{Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων}}$$

Μεγάλη σχετικά περίοδος είσπραξης των απαιτήσεων θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη μείωσης των κερδών της επιχείρησης, εξαιτίας του κόστους που συνεπάγεται η καθυστέρηση αυτή (Downey & Trocke, 1981). Από την άλλη πλευρά, χαμηλή τιμή του δείκτη θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη υπερβολικά αυστηρής πιστωτικής πολιτικής, που ενδεχομένως προκαλεί υστέρηση στις πωλήσεις. Εάν η διάρκεια που δηλώνει ο δείκτης είναι αρκετά μεγάλη, αυτό σημαίνει χαλαρή πιστωτική πολιτική και συνεπώς ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων.

4.4.5 Ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πληρωμής Προμηθευτών & Γραμματίων Πληρωτ. & Πιστωτών (Payable Turnover Ratio)

Ο αριθμοδείκτης αυτός ορίζεται από την παρακάτω σχέση και δείχνει πόσες φορές, μέσα στη διαχειριστική χρήση, ολοκληρώνεται ο κύκλος των

υποχρεώσεων μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, προς τους προμηθευτές, τα γραμμάτια πληρωτέα και τους πιστωτές της. Ο δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πληρωμής Προμηθευτών, Γρ. Πληρωτέων & Προμηθευτών αποτελεί, για τους πιστωτές, μέσο ελέγχου της χρηματοοικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων (Παπαδόπουλος, 1986).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κυκλοφοριακή ταχύτητα των πληρωτέων υποχρεώσεων της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, πρέπει να είναι ανάλογη με την κυκλοφοριακή ταχύτητα των απαιτήσεων της.

$$\frac{\text{Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πληρωμής Προμηθευτών \& Γρ. Πληρωτέων \& Πιστωτών}}{\text{Κόστος Πωληθέντων Προμηθευτές, Γρ Πληρωτέα \& Πιστωτές}} =$$

Αναφορικά με την ερμηνεία του δείκτη αυτού, θα σημειώσουμε ότι οι μεγαλύτερες τιμές του είναι προτιμότερες από τις μικρότερες. Χαμηλή τιμή του δείκτη δείχνει ότι υπάρχουν πιθανά προβλήματα ρευστότητας (Παπαδόπουλος, 1986).

4.4.6 Ο Δείκτης της Μέσης Περιόδου Πληρωμής Προμηθευτών & Γραμματίων Πληρωτ. & Πιστωτών (Creditors Days Ratio)

Με το δείκτη της Μέσης Περιόδου Πληρωμής Προμηθευτών, Γραμματίων Πληρωτέων και Πιστωτών υπολογίζεται η χρονική περίοδος σε ημέρες, κατά τις οποίες οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης παραμένουν οφειλόμενες. Με άλλα λόγια, ο δείκτης εκτιμά τον αριθμό των ημερών για τις οποίες, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης παραμένουν εκκρεμείς (Παπαδόπουλος, 1986). Ο δείκτης ορίζεται ως ακολούθως:

$$\begin{array}{l} \text{Μέση Περίοδος Πληρωμής} \\ \text{Προμηθευτών, Γρ.} \\ \text{Πληρωτέων \& Πιστωτών} \end{array} = \frac{365}{\begin{array}{l} \text{Κυκλοφοριακή Ταχύτητα} \\ \text{Πληρωμής Προμηθευτών Γρ.} \\ \text{Πληρωτέων \& Πιστωτών} \end{array}}$$

Οι τιμές του δείκτη αυτού είναι προτιμότερο να είναι μικρές. Ειδικότερα, όταν ο δείκτης παίρνει χαμηλές τιμές, αυτό δηλώνει έλλειψη κυκλοφοριακής ταχύτητας (προβλήματα ρευστότητας) και, κατά συνέπεια, υπερβολικό χρόνο αναμονής των πιστωτών και των προμηθευτών για την είσπραξη των απαιτήσεων τους από την ίδια την επιχείρηση.

4.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (*Profitability Ratios*)

Η ανάλυση των διαφόρων κατηγοριών αριθμοδεικτών, που προηγήθηκε, αφορούσε στις διάφορες εκφράσεις κυρίως της παραγωγικής δραστηριότητας γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων και στην αξιολόγηση της ορθότητας της επιχειρηματικής πολιτικής που αυτές ακολουθούν. Για να θεωρηθεί πλήρης η ανάλυση αυτή, απαιτείται, ταυτόχρονα, και η χρηματοοικονομική ανάλυση της αποδοτικότητάς τους. Η αποδοτικότητα είναι το καθαρό αποτέλεσμα πληθώρας οικονομικών αποφάσεων στα πλαίσια της λειτουργίας μιας επιχείρησης. Οι αντιλήψεις της διαχείρισης για το οικονομικό περιβάλλον, ο ανταγωνισμός στον κλάδο των επιχειρήσεων, η αγορά των παραγόμενων προϊόντων και οι αποφάσεις που σχετίζονται με τη διάρθρωση του ενεργητικού και του παθητικού της επιχείρησης, είναι στοιχεία τα οποία επηρεάζουν την κερδοφορία της (Downey & Trocke, 1981· Παπαδόπουλος, 1986· Καμπούρης, 1992). Οι δείκτες Αποδοτικότητας είναι δείκτες ιδιαίτερης σημασίας για τη μέτρηση της αποδοτικότητας, τόσο σε σχέση με τις πωλήσεις όσο και σε σχέση με το επενδυμένο κεφάλαιο. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι για την ταυτοποίηση της εικόνας της επιχείρησης στο χρόνο, αλλά και για συγκρίσεις της επικέρδειας μεταξύ άλλων επιχειρήσεων του ίδιου παραγωγικού κλάδου.

Σημαντικοί δείκτες αποδοτικότητας θεωρούνται οι ακόλουθοι:

4.5.1 Το Μικτό Περιθώριο Κέρδους (Gross Profit Margin Ratio)

Τα μικτά κέρδη προκύπτουν αν από τις πραγματοποιηθείσες πωλήσεις αφαιρεθεί το κόστος των πωληθέντων προϊόντων. Ο δείκτης του Μικτού Περιθωρίου Κέρδους θεωρείται σημαντικός δείκτης, καθόσον παρέχει ενδείξεις για την αποτελεσματικότητα των εργασιών της γεωργικής εκμετάλλευσης ή επιχείρησης, καθώς και για την πολιτική τιμών που αυτή ακολουθεί (Penson & Lins, 1980· Downey & Trocke, 1981· Υλι-Olli & Virtanen, 1985). Ο δείκτης αυτός μας πληροφορεί για την ικανότητα που διαθέτει η επιχείρηση να καλύψει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα, με τα μικτά κέρδη της, και, κατ' επέκταση, να επιτύχει ικανοποιητικό εισόδημα (Παπαδόπουλος, 1986).

Ο δείκτης αυτός ορίζεται με την παρακάτω σχέση:

$$\text{Μικτό Περιθώριο Κέρδους} = \frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}}$$

4.5.2 Το Καθαρό Περιθώριο Κέρδους (Net Profit Margin Ratio)

Ο δείκτης του Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους μετρά την αποτελεσματικότητα του κύκλου εργασιών και δηλώνει το ποσοστό κέρδους επί των πωλήσεων που πραγματοποίησε η επιχείρηση. Ο δείκτης αυτός αντικατοπτρίζει την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών -της διαχείρισης και της τιμολογιακής πολιτικής που ακολουθήθηκε. Αντανακλά, δηλαδή, τις προσπάθειες της διαχείρισης για τον έλεγχο του κόστους, την αποδοχή των προϊόντων από την αγορά, την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του συστήματος εμπορίας και διάθεσης (marketing) και των πωλήσεων και τη συνολική φήμη της επιχείρησης (Penson & Lins, 1980· Downey & Trocke, 1981· Παπαδόπουλος, 1986· Dickerson et al, 1995· Weston & Brigham, 1997).

Η διαφορά μεταξύ του δείκτη αυτού και του δείκτη του Μικτού Περιθωρίου Κέρδους δεικτών είναι ότι ο αριθμοδείκτης του καθαρού περιθωρίου κέρδους αναφέρεται στα καθαρά κέρδη (καθαρά κέρδη = μικτά κέρδη-τόκοι και φόροι) και όχι στα μικτά, τα οποία εμφανίζονται ως σύνολο ή με την μορφή μερισμάτων. Ο δείκτης αυτός έχει ως εξής:

$$\frac{\text{Καθαρό Περιθώριο Κέρδους}}{=} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Μια ενδεχομένως ανοδική πορεία του δείκτη Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους είναι άκρως ενθαρρυντική για την πορεία της μονάδας, καθόσον αποτελεί ένδειξη ορθολογικής άσκησης τιμολογιακής πολιτικής, σωστής κοστολόγησης και οργανωμένης διαχείρισης. Αντίθετα, χαμηλή τιμή του δείκτη πιθανόν υποδηλώνει χαμηλή τιμή διάθεσης των προϊόντων (ψαριών) της μονάδας ή ύπαρξη υψηλού κόστους παραγωγής και διάθεσης αυτών ή, ακόμα, συνδυασμό και των δύο (Παπαδόπουλος, 1986· Weston & Brigham, 1997).

4.5.3 Ο Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας (Return on Assets)

Ο δείκτης της Συνολικής Αποδοτικότητας θεωρείται ως ένα σημαντικό μέσο ελέγχου της διοίκησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων επειδή συνοψίζει όλες τις επιμέρους δραστηριότητες της (Παπαδόπουλος, 1986· Weston & Brigham, 1997). Με το δείκτη αυτόν, ο οποίος αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δέσμευση ή όχι κεφαλαίων από την ίδια την επιχείρηση, είναι δυνατό να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα της διοίκησης (μάνατζμεντ), καθώς και των διαφόρων λειτουργιών της (Παπαδόπουλος, 1986· Γκλεζάκος, 1992).

$$\frac{\text{Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας}}{=} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Όσο μεγαλύτερη είναι τιμή που παίρνει ο δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας, τόσο πιο εντατική και αποτελεσματική είναι η χρησιμοποίηση όλων των περιουσιακών στοιχείων της εν λόγω επιχείρησης. Επιδιώκεται, επομένως, η μεγιστοποίηση της τιμής του δείκτη. Χαμηλή τιμή του δείκτη πιθανόν να σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις κ.ά. (Dickerson et al., 1995).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2008-2012 ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΚΟ Α.Ε.

5.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ- ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ- ΣΧΟΛΙΑ

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι συνοπτικοί ισολογισμοί των ετών 2008, 2009, 2010, 2011 και 2012. Στη συνέχεια γίνεται ο υπολογισμών των βασικότερων αριθμοδεικτών και η ανάλυση των αποτελεσμάτων τους.

Στους παρακάτω ισολογισμούς, καταγράφονται μόνο τα οικονομικά στοιχεία που μας ενδιαφέρουν για των υπολογισμό των αριθμοδεικτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2008 (σε ευρώ €)

ΕΤΟΣ 2008		
1. Πάγια - Το σύνολο από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις και τις συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.	1.470.348,81	
2. Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Το σύνολο του Κυκλ. Ενεργητικού: Αποθέματα, Απαιτήσεις και Χρεόγραφα.	9.764.311,84	
2.1 Στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό πιο αναλυτικά² έχουμε:	Αποθέματα	5.827.793,41
	Απαιτήσεις	3.589.745,73
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	11.279.728,34	
1. Ίδια Κεφάλαια		
- Τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια: Μετοχικό Κεφάλαιο, Διαφορές Αναπροσαρμογής-Επιχορηγήσεις Επενδύσεων, Αποθεματικά Κεφάλαια και Αποτελέσματα εις νέο.	2.039.553,42	
2. Σύνολο Υποχρεώσεων	9.235.760,05	
2.1 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Δάνεια Τραπεζών.	376.000	
2.2 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Το Σύνολο των Βραχυχρόνιων Υποχρεώσεων: Προμηθευτές, Επιταγές πληρωτέες, Τράπεζες, Προκαταβολές Πελατών, Πιστωτές και γενικά Υποχρεώσεις Βραχυχρόνιες.	8.859.760,05	
2.2.1 Στις Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις πιο αναλυτικά έχουμε:	Προμηθευτές-Γραμ. Πληρωτέα-Πιστωτές	
	3.631.532,75	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	11.279.728,34	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ		
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	8.178.991,60	
Κόστος Πωλήσεων	6.458.567,58	
Μικτά Κέρδη	781.787,19	
Καθαρά Κέρδη	50.423,71	

² Καταγράφονται μόνο τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΤΟΥΣ 2008

A. ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
1.ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	1,10
Η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα, άρα η οικονομική μονάδα έχει την ικανότητα να υπερκαλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, χωρίς να δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία.		
2.ΑΜΕΣΗΣ-ΤΑΧΕΙΑΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργ.-Αποθέματα}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,44
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα δεν υπάρχει άμεση ρευστότητα.		
3.ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ	= $\frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}$	0,96
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα υπάρχει μικρή ρευστότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική μονάδα.		
B. ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	= $\frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,81
Η τιμή του δείκτη είναι κοντά στη μονάδα, άρα η επιχείρηση βρίσκεται σε δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση.		
2.ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	= $\frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}$	1,22
Η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα, άρα το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής επιχείρησης, υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της και τυχόν ρευστοποίηση της θα δημιουργούσε ικανή ποσότητα χρημάτων για την εξόφληση των οφειλών της.		
Γ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,72
Η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, άρα υφίσταται αδρανές κεφάλαιο.		
2.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$	4,01
Η τιμή του δείκτη είναι σχετικά υψηλή, άρα γίνεται αποτελεσματική χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων από την επιχείρηση.		
3.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$	2,27
Η επιχείρηση καταφέρνει 2 φορές μέσα στη διαχειριστική χρήση, να ολοκληρώνει τον κύκλο είσπραξης των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις.		
4.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΟ ΠΕΛΑΤΕΣ	= $\frac{365}{\text{Κυκλοφ. Ταχ. Απαιτήσεων}}$	160 ημέρες
Η επιχείρηση φαίνεται να ακολουθεί μία πιστωτική πολιτική, η οποία χρήζει βελτίωσης για να αποφύγει πιθανή υστέρηση στις πωλήσεις αλλά και να εμποδίσει την ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων.		

5.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	=	$\frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Γραμμ.Πληρωτ.-Προμ/τες-Πιστωτές}}$	1,77
Η χαμηλή τιμή του δείκτη δείχνει ότι υπάρχουν πιθανά προβλήματα ρευστότητας.			
6.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	=	$\frac{365}{\text{Κυκλ. Ταχut. Πληρωμής Προμ/των}}$	206 ημέρες
Η υψηλή τιμή του δείκτη δηλώνει έλλειψη κυκλοφοριακής ταχύτητας (πρόβλημα ρευστότητας), και κατά συνέπεια, υπερβολικό χρόνο αναμονής των πιστωτών και των προμηθευτών για την είσπραξη των απαιτήσεων τους από την ίδια την επιχείρηση.			
Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ			
1.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	=	$\frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	21%
Με την τιμή αυτή του δείκτη, η επιχείρηση διαθέτει την ικανότητα να καλύψει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα, με τα μικτά κέρδη της, και κατ' επέκταση, να επιτύχει ικανοποιητικό εισόδημα.			
2.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	0,61%
Η χαμηλή τιμή του δείκτη, πιθανόν υποδηλώνει χαμηλή τιμή διάθεσης των προϊόντων της μονάδας ή ύπαρξη κόστους παραγωγής και διάθεσης αυτών ή ακόμα, συνδιασμό και των δύο.			
3.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,45
Η χαμηλή τιμή του δείκτη, πιθανόν να σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις κ.ά.			

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2009 (σε ευρώ €)

ΕΤΟΣ 2009	
1. Πάγια - Το σύνολο από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις και τις συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.	1.829.924,38
2. Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Το σύνολο του Κυκλ. Ενεργητικού: Αποθέματα, Απαιτήσεις και Χρεόγραφα.	10.434.987,43
2.1 Στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό πιο αναλυτικά³ έχουμε:	Αποθέματα 6.054.155,93
	Απαιτήσεις 4.128.987,53
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	12.322.479,59
1. Ίδια Κεφάλαια - Τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια: Μετοχικό Κεφάλαιο, Διαφορές Αναπροσαρμογής-Επιχορηγήσεις Επενδύσεων, Αποθεματικά Κεφάλαια και Αποτελέσματα εις νέο.	
1.773.034,61	
2. Σύνολο Υποχρεώσεων	10.548.023,39
2.1 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Δάνεια Τραπεζών.	427.333,28
2.2 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Το Σύνολο των Βραχυχρόνιων Υποχρεώσεων: Προμηθευτές, Επιταγές πληρωτέες, Τράπεζες, Προκαταβολές Πελατών, Πιστωτές και γενικά Υποχρεώσεις Βραχυχρόνιες.	10.120.690,11
2.2.1 Στις Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις πιο αναλυτικά έχουμε:	Προμηθευτές-Γραμ. Πληρωτέα-Πιστωτές 3.478.687,52
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	12.322.479,59
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	5.857.480,94
Κόστος Πωλήσεων	4.803.328,90
Μικτά Κέρδη	1.054.152,04
Καθαρά Κέρδη	33.118,63

³ Καταγράφονται μόνο τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΤΟΥΣ 2009

A. ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
1.ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	1,03
<p>Η τιμή του δείκτη είναι πολύ κοντά στην μονάδα, δηλαδή η επιχείρηση βρίσκεται σε κατάσταση αδιαφορίας όσον αφορά την ικανότητα ρευστότητας, μιας και το κυκλοφοριακό ενεργητικό της καλύπτει ακριβώς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.</p>		
2.ΑΜΕΣΗΣ-ΤΑΧΕΙΑΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενερ.-Αποθέματα}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,43
<p>Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα δεν υπάρχει άμεση ρευστότητα.</p>		
3.ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ	= $\frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}$	0,96
<p>Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα υπάρχει μικρή ρευστότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική μονάδα.</p>		
B. ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	= $\frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,85
<p>Η τιμή του δείκτη είναι κοντά στη μονάδα, άρα η επιχείρηση βρίσκεται σε δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση.</p>		
2.ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	= $\frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}$	1,17
<p>Η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα, άρα το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής επιχείρησης, υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της και τυχόν ρευστοποίηση της θα δημιουργούσε ικανή ποσότητα χρημάτων για την εξόφληση των οφειλών της.</p>		
Γ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,47
<p>Η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, άρα υφίσταται αδρανές κεφάλαιο.</p>		
2.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$	3,30
<p>Η τιμή του δείκτη είναι σχετικά υψηλή, άρα γίνεται αποτελεσματική χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων από την επιχείρηση.</p>		
3.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$	1,42
<p>Η επιχείρηση ολοκληρώνει μόλις μία φορά το χρόνο τον κύκλο είσπραξης των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις, γεγονός που δείχνει ότι ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζεται τους πελάτες της δεν είναι ο κατάλληλος.</p>		
4.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΟ ΠΕΛΑΤΕΣ	= $\frac{365}{\text{Κυκλοφ. Ταχ. Απαιτήσεων}}$	257 ημέρες
<p>Η μεγάλη περίοδος είσπραξης των απαιτήσεων αποτελεί ένδειξη μείωσης των</p>		

κερδών της επιχείρησης, εξαιτίας του κόστους που συνεπάγεται η καθυστέρηση αυτή, καθώς επίσης και χαλαρή πιστωτική πολιτική και συνεπώς ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων.

5.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	=	$\frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Γραμμ.Πληρωτ.-Προμ/τες-Πιστωτές}}$	1,38
---	---	---	------

Η χαμηλή τιμή του δείκτη δείχνει ότι υπάρχουν πιθανά προβλήματα ρευστότητας.

6.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	=	$\frac{365}{\text{Κυκλ. Ταχυτ. Πληρωμής Προμ/των}}$	264 ημέρες
---	---	---	------------

Η υψηλή τιμή του δείκτη δηλώνει έλλειψη κυκλοφοριακής ταχύτητας (πρόβλημα ρευστότητας), και κατά συνέπεια, υπερβολικό χρόνο αναμονής των πιστωτών και των προμηθευτών για την είσπραξη των απαιτήσεων τους από την ίδια την επιχείρηση.

Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	=	$\frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	17,9%
-----------------------------------	---	---	-------

Με την τιμή αυτή του δείκτη, η επιχείρηση διαθέτει την ικανότητα να καλύψει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα, με τα μικτά κέρδη της, και κατ' επέκταση, να επιτύχει ικανοποιητικό εισόδημα.

2.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	0,56%
------------------------------------	---	--	-------

Η χαμηλή τιμή του δείκτη, πιθανόν υποδηλώνει χαμηλή τιμή διάθεσης των προϊόντων της μονάδας ή ύπαρξη κόστους παραγωγής και διάθεσης αυτών ή ακόμα, συνδυασμό και των δύο.

3.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,002
---------------------------------	---	---	-------

Η τιμή του δείκτη είναι αρκετά χαμηλή, κάτι που πιθανόν να σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις κ.ά.

5.5 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2010 (σε ευρώ €)

ΕΤΟΣ 2010	
1. Πάγια - Το σύνολο από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις και τις συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.	2.592.371,84
2. Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Το σύνολο του Κυκλ. Ενεργητικού: Αποθέματα, Απαιτήσεις και Χρεόγραφα.	9.267.871,10
2.1 Στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό πιο αναλυτικά⁴ έχουμε:	Αποθέματα 4.451.917,13
	Απαιτήσεις 4.318.609,48
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	11.911.302,03
1. Ίδια Κεφάλαια - Τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια: Μετοχικό Κεφάλαιο, Διαφορές Αναπροσαρμογής-Επιχορηγήσεις Επενδύσεων, Αποθεματικά Κεφάλαια και Αποτελέσματα εις νέο.	
2. Σύνολο Υποχρεώσεων	10.239.149,73
2.1 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Δάνεια Τραπεζών.	353.666,68
2.2 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Το Σύνολο των Βραχυχρόνιων Υποχρεώσεων: Προμηθευτές, Επιταγές πληρωτέες, Τράπεζες, Προκαταβολές Πελατών, Πιστωτές και γενικά Υποχρεώσεις Βραχυχρόνιες.	9.885.483,05
2.2.1 Στις Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις πιο αναλυτικά έχουμε:	Προμηθευτές-Γραμ. Πληρωτέα-Πιστωτές 3.725.009,71
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	11.911.302,03
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	7.577.701,75
Κόστος Πωλήσεων	6.507.209,52
Μικτά Κέρδη	1.070.492,23
Καθαρά Κέρδη	-35.609,36

⁴ Καταγράφονται μόνο τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν

5.6 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΤΟΥΣ 2010

A. ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
1.ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,93
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη της μονάδας, άρα η επιχείρηση δε διαθέτει ικανότητα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μικρό περιθώριο ασφαλείας και καθόλου ισχυρή χρηματοοικονομική θέση.		
2.ΑΜΕΣΗΣ-ΤΑΧΕΙΑΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργ.-Αποθέματα}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,48
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα δεν υπάρχει άμεση ρευστότητα.		
3.ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ	= $\frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}$	0,96
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα υπάρχει μικρή ρευστότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική μονάδα.		
B. ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	= $\frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,86
Η τιμή του δείκτη είναι κοντά στη μονάδα, άρα η επιχείρηση βρίσκεται σε δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση.		
2.ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	= $\frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}$	1,16
Η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα, άρα το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής επιχείρησης, υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της και τυχόν ρευστοποίηση της θα δημιουργούσε ικανή ποσότητα χρημάτων για την εξόφληση των οφειλών της.		
Γ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,63
Η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, άρα υφίσταται αδρανές κεφάλαιο.		
2.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$	4,54
Η τιμή του δείκτη είναι σχετικά υψηλή, άρα γίνεται αποτελεσματική χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων από την επιχείρηση.		
3.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$	1,75
Η επιχείρηση ολοκληρώνει μόλις μία φορά το χρόνο τον κύκλο είσπραξης των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις, γεγονός που δείχνει ότι ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζεται τους πελάτες της δεν είναι ο κατάλληλος.		
4.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΟ ΠΕΛΑΤΕΣ	= $\frac{365}{\text{Κυκλοφ. Ταχ. Απαιτήσεων}}$	208 ημέρες
Η μεγάλη περίοδος είσπραξης των απαιτήσεων αποτελεί ένδειξη μείωσης των κερδών της επιχείρησης, εξαιτίας του κόστους που συνεπάγεται η καθυστέρηση αυτή,		

καθώς επίσης και χαλαρή πιστωτική πολιτική και συνεπώς ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων.		
5.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	= $\frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Γραμμ.Πληρωτ.-Προμ/τες-Πιστωτές}}$	1,74
Η χαμηλή τιμή του δείκτη δείχνει ότι υπάρχουν πιθανά προβλήματα ρευστότητας.		
6.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	= $\frac{365}{\text{Κυκλ. Ταχυτ. Πληρωμής Προμ/των}}$	209 ημέρες
Η υψηλή τιμή του δείκτη δηλώνει έλλειψη κυκλοφοριακής ταχύτητας (πρόβλημα ρευστότητας), και κατά συνέπεια, υπερβολικό χρόνο αναμονής των πιστωτών και των προμηθευτών για την είσπραξη των απαιτήσεων τους από την ίδια την επιχείρηση.		
Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
1.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	= $\frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	14%
Με την τιμή αυτή του δείκτη, η επιχείρηση διαθέτει την ικανότητα να καλύψει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα, με τα μικτά κέρδη της, και κατ' επέκταση, να επιτύχει ικανοποιητικό εισόδημα.		
2.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	= $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	-2,4%
Η αρνητική τιμή του δείκτη, δηλώνει χαμηλή τιμή διάθεσης των προϊόντων της μονάδας ή ύπαρξη υψηλού κόστους παραγωγής και διάθεσης αυτών ή, ακόμα, συνδυασμό και τον δύο.		
3.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	= $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	-0,003
Η αρνητική τιμή του δείκτη, σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις κ.ά.		

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2011 (σε ευρώ €)

ΕΤΟΣ 2011	
1. Πάγια - Το σύνολο από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις και τις συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.	2.448.369,52
2. Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Το σύνολο του Κυκλ. Ενεργητικού: Αποθέματα, Απαιτήσεις και Χρεόγραφα.	10.268.052,70
2.1 Στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό πιο αναλυτικά⁵ έχουμε:	Αποθέματα 5.024.836,45
	Απαιτήσεις 4.628.936,83
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	12.755.836,16
1. Ίδια Κεφάλαια	
- Τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια: Μετοχικό Κεφάλαιο, Διαφορές Αναπροσαρμογής-Επιχορηγήσεις Επενδύσεων, Αποθεματικά Κεφάλαια και Αποτελέσματα εις νέο.	1.530.886,51
2. Σύνολο Υποχρεώσεων	11.222.601,84
2.1 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Δάνεια Τραπεζών.	321.666,67
2.2 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Το Σύνολο των Βραχυχρόνιων Υποχρεώσεων: Προμηθευτές, Επιταγές πληρωτέες, Τράπεζες, Προκαταβολές Πελατών, Πιστωτές και γενικά Υποχρεώσεις Βραχυχρόνιες.	10.900.935,17
2.2.1 Στις Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις πιο αναλυτικά έχουμε:	Προμηθευτές-Γραμ. Πληρωτέα-Πιστωτές 1.079.137,20
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	12.755.863,16
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	10.030.489,44
Κόστος Πωλήσεων	7.948.419,19
Μικτά Κέρδη	2.082.070,25
Καθαρά Κέρδη	37.095,20

⁵ Καταγράφονται μόνο τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΤΟΥΣ 2011

A. ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
1.ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,94
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη της μονάδας, άρα η επιχείρηση δε διαθέτει ικανότητα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μικρό περιθώριο ασφαλείας και καθόλου ισχυρή χρηματοοικονομική θέση.		
2.ΑΜΕΣΗΣ-ΤΑΧΕΙΑΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργ.-Αποθέματα}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,48
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα δεν υπάρχει άμεση ρευστότητα.		
3.ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ	= $\frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}$	0,97
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα υπάρχει μικρή ρευστότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική μονάδα.		
B. ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	= $\frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,88
Η τιμή του δείκτη είναι κοντά στη μονάδα, άρα η επιχείρηση βρίσκεται σε δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση.		
2.ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	= $\frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}$	1,13
Η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα, άρα το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής επιχείρησης, υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της και τυχόν ρευστοποίηση της θα δημιουργούσε ικανή ποσότητα χρημάτων για την εξόφληση των οφειλών της.		
Γ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,78
Η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, άρα υφίσταται αδρανές κεφάλαιο.		
2.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$	6,55
Η τιμή του δείκτη είναι σχετικά υψηλή, άρα γίνεται αποτελεσματική χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων από την επιχείρηση.		
3.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$	2,16
Η επιχείρηση καταφέρνει 2 φορές μέσα στη διαχειριστική χρήση, να ολοκληρώνει τον κύκλο είσπραξης των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις.		
4.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΟ ΠΕΛΑΤΕΣ	= $\frac{365}{\text{Κυκλοφ. Ταχ. Απαιτήσεων}}$	168 ημέρες
Η επιχείρηση φαίνεται να ακολουθεί μία πιστωτική πολιτική, η οποία χρήζει βελτίωσης για να αποφύγει πιθανή υστέρηση στις πωλήσεις αλλά και να εμποδίσει την ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων.		

5.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	=	$\frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Γραμμ.Πληρωτ.-Προμ/τες-Πιστωτές}}$	7,36
Η επιχείρηση ολοκληρώνει τον κύκλο των υποχρεώσεων της προς τους προμηθευτές, τα γραμμάτια πληρωτέα και τους πιστωτές της επτά φορές μέσα στη διαχειριστική χρήση, και επομένως δεν αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας.			
6.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	=	$\frac{365}{\text{Κυκλ. Ταχυτ. Πληρωμής Προμ/των}}$	49 ημέρες
Το διάστημα για το οποίο οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης παραμένουν εκκρεμείς είναι μικρό, γεγονός που δηλώνει πως δεν υπάρχει έλλειψη κυκλοφοριακής ταχύτητας (προβλήματα ρευστότητας).			
Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ			
1.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	=	$\frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	20%
Με την τιμή αυτή του δείκτη, η επιχείρηση διαθέτει την ικανότητα να καλύψει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα, με τα μικτά κέρδη της, και κατ' επέκταση, να επιτύχει ικανοποιητικό εισόδημα.			
2.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	0,37%
Η χαμηλή τιμή του δείκτη, πιθανόν υποδηλώνει χαμηλή τιμή διάθεσης των προϊόντων της μονάδας ή ύπαρξη κόστους παραγωγής και διάθεσης αυτών ή ακόμα, συνδυασμό και των δύο.			
3.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,003
Η τιμή του δείκτη είναι αρκετά χαμηλή, κάτι που πιθανόν να σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις κ.ά.			

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2012 (σε ευρώ €)

ΕΤΟΣ 2012		
1. Πάγια - Το σύνολο από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις και τις συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.	2.349.855,33	
2. Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Το σύνολο του Κυκλ. Ενεργητικού: Αποθέματα, Απαιτήσεις και Χρεόγραφα.	11.170.984,16	
2.1 Στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό πιο αναλυτικά⁶ έχουμε:	Αποθέματα	5.661.958,89
	Απαιτήσεις	5.329.224,24
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	13.553.027,96	
1. Ίδια Κεφάλαια - Τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια: Μετοχικό Κεφάλαιο, Διαφορές Αναπροσαρμογής-Επιχορηγήσεις Επενδύσεων, Αποθεματικά Κεφάλαια και Αποτελέσματα εις νέο.		
2. Σύνολο Υποχρεώσεων	11.962.159,45	
2.1 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Δάνεια Τραπεζών.	248.000	
2.2 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Το Σύνολο των Βραχυχρόνιων Υποχρεώσεων: Προμηθευτές, Επιταγές πληρωτέες, Τράπεζες, Προκαταβολές Πελατών, Πιστωτές και γενικά Υποχρεώσεις Βραχυχρόνιες.	11.714.159,45	
2.2.1 Στις Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις πιο αναλυτικά έχουμε:	Προμηθευτές-Γραμ. Πληρωτέα-Πιστωτές	1.932.570,48
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	13.553.027,96	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ		
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	8.060.079,94	
Κόστος Πωλήσεων	5.986.705,86	
Μικτά Κέρδη	2.073.374,08	
Καθαρά Κέρδη	83.477,54	

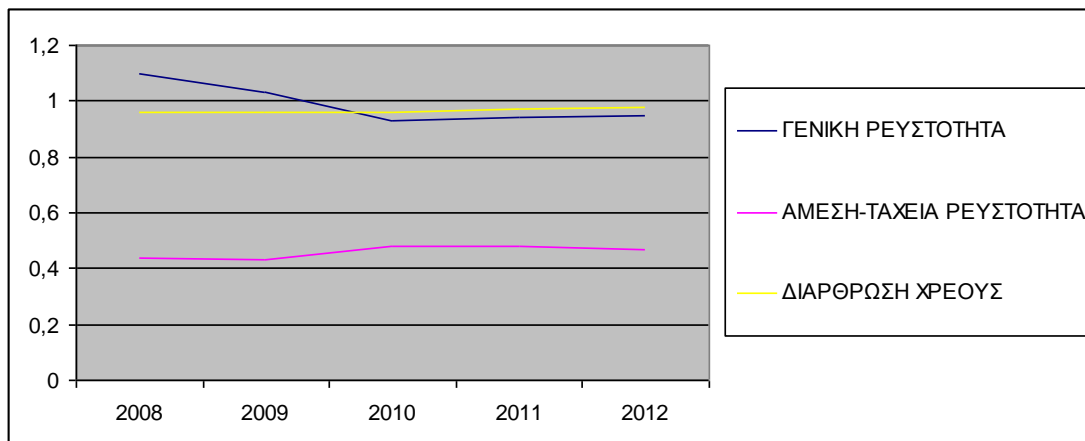
⁶ Καταγράφονται μόνο τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΕΤΟΥΣ 2012

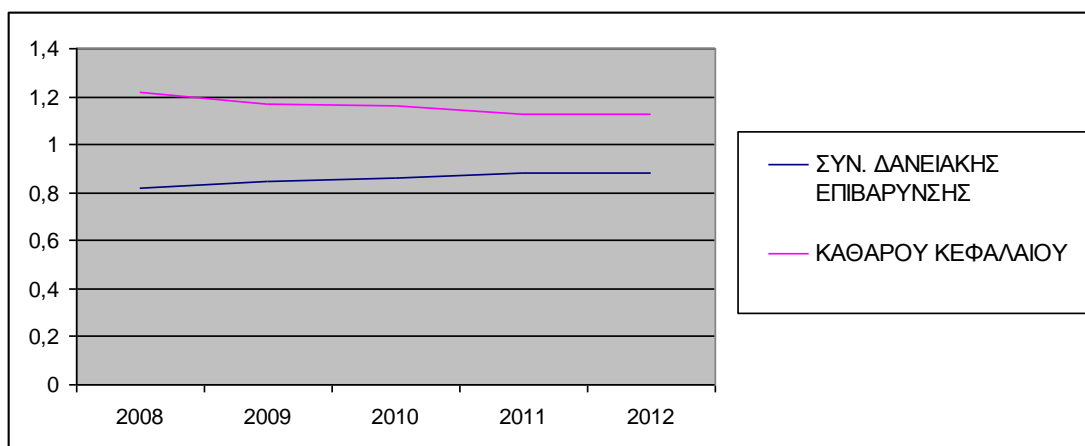
A. ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
1.ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,95
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη της μονάδας, άρα η επιχείρηση δε διαθέτει ικανότητα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μικρό περιθώριο ασφαλείας και καθόλου ισχυρή χρηματοοικονομική θέση.		
2.ΑΜΕΣΗΣ-ΤΑΧΕΙΑΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενερ.-Αποθέματα}}{\text{Βραχ. Υποχρεώσεις}}$	0,47
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα δεν υπάρχει άμεση ρευστότητα.		
3.ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ	= $\frac{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}$	0,98
Η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη από την μονάδα, άρα υπάρχει μικρή ρευστότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική μονάδα.		
B. ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	= $\frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,88
Η τιμή του δείκτη είναι κοντά στη μονάδα, άρα η επιχείρηση βρίσκεται σε δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση.		
2.ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	= $\frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}$	1,13
Η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα, άρα το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής επιχείρησης, υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της και τυχόν ρευστοποίηση της θα δημιουργούσε ικανή ποσότητα χρημάτων για την εξόφληση των οφειλών της.		
Γ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
1.ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,60
Η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, άρα υφίσταται αδρανές κεφάλαιο.		
2.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$	5,06
Η τιμή του δείκτη είναι σχετικά υψηλή, άρα γίνεται αποτελεσματική χρησιμοποίηση ιδίων κεφαλαίων από την επιχείρηση.		
3.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	= $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$	1,51
Η επιχείρηση ολοκληρώνει μόλις μία φορά το χρόνο τον κύκλο είσπραξης των απαιτήσεων σε σχέση με τις πωλήσεις, γεγονός που δείχνει ότι ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζεται τους πελάτες της δεν είναι ο κατάλληλος.		
4.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΟ ΠΕΛΑΤΕΣ	= $\frac{365}{\text{Κυκλοφ. Ταχ. Απαιτήσεων}}$	241 ημέρες
Η υψηλή τιμή του δείκτη δηλώνει έλλειψη κυκλοφοριακής ταχύτητας (πρόβλημα ρευστότητας), και κατά συνέπεια, υπερβολικό χρόνο αναμονής των πιστωτών και των		

προμηθευτών για την είσπραξη των απαιτήσεων τους από την ίδια την επιχείρηση		
5.ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	= $\frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Γραμμ.Πληρωτ.-Προμ/τες-Πιστωτές}}$	3,09
Η επιχείρηση ολοκληρώνει τον κύκλο των υποχρεώσεων της προς τους προμηθευτές, τα γραμμάτια πληρωτέα και τους πιστωτές της τρεις φορές μέσα στη διαχειριστική χρήση, και επομένως δεν αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας.		
6.ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	= $\frac{365}{\text{Κυκλ. Ταχυτ. Πληρωμής Προμ/των}}$	118 ημέρες
Γενικά η επιχείρηση φαίνεται να ακολουθεί μία καλή πιστωτική πολιτική, χωρίς να προκαλεί υστέρηση στις πωλήσεις αλλά και να εμποδίζει την ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων.		
Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
1.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	= $\frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	25%
Με την τιμή αυτή του δείκτη, η επιχείρηση διαθέτει την ικανότητα να καλύψει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα, με τα μικτά κέρδη της, και κατ' επέκταση, να επιτύχει ικανοποιητικό εισόδημα.		
2.ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	= $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$	1%
Η χαμηλή τιμή του δείκτη, πιθανόν υποδηλώνει χαμηλή τιμή διάθεσης των προϊόντων της μονάδας ή ύπαρξη υψηλού κόστους παραγωγής και διάθεσης αυτών ή, ακόμα συνδυασμό και των δύο.		
3.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	= $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$	0,006
Η τιμή του δείκτη είναι αρκετά χαμηλή, κάτι που πιθανόν να σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις κ.ά.		

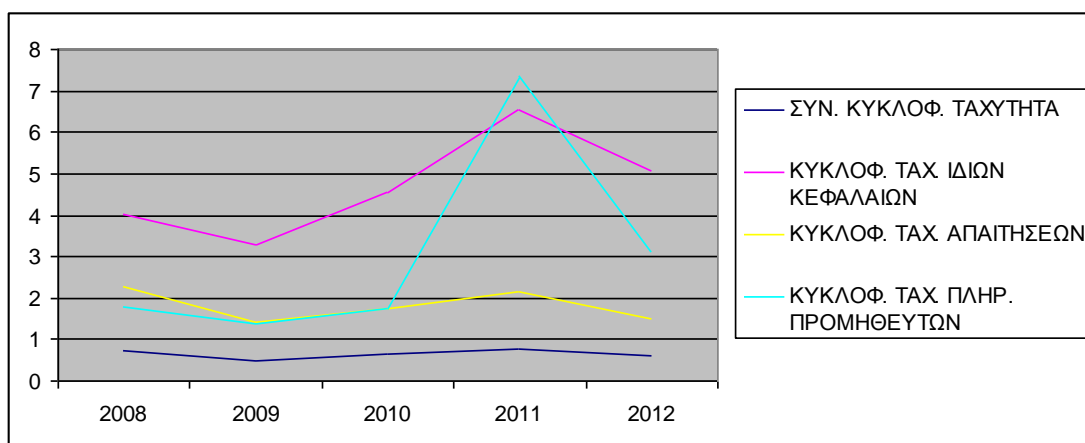
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

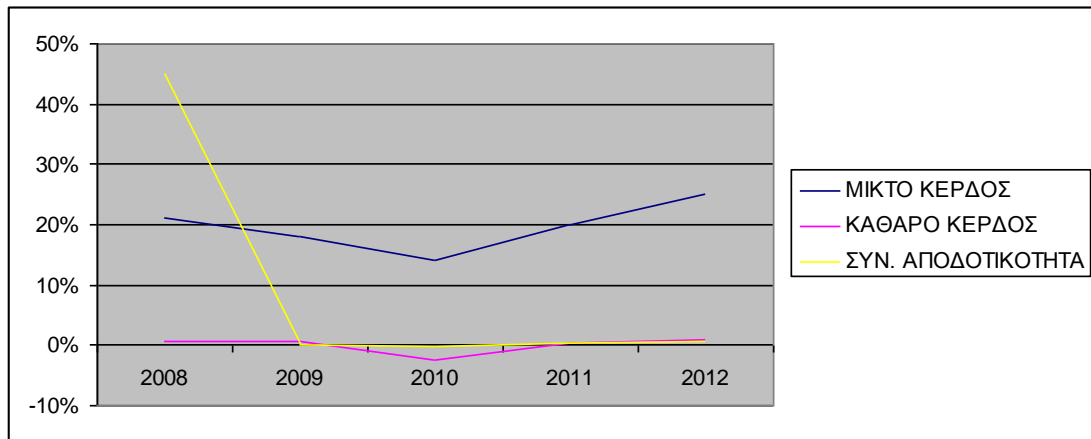
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.3 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Χαρακτηριστικό του κλάδου της κονσερβοποίησης ροδάκινου στην Ελλάδα, είναι ότι δραστηριοποιείται σε αυτόν ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων. Ο κλάδος περιλαμβάνει επίσης και έναν μικρό αριθμό επιχειρήσεων οι οποίες ασχολούνται κατ' αποκλειστικότητα με την εξαγωγή ροδάκινων κυρίως σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στα προϊόντα της κονσερβοποίησης ανήκουν τα εξής: κομπόστα ροδάκινου με όλες τις διαφορετικές περιεκτικότητες σε σάκχαρα και διαχωρισμένες σύμφωνα με την ποιότητα της α' ύλης, πολτός ροδάκινου, χυμός ροδάκινου, ροδάκινου σε κύβους που χρησιμοποιείται σε διάφορους τρόπους για φαγητό ή γλυκό.

Η χώρα μας, είναι σημαντική δύναμη στις εξαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά την κομπόστα ροδάκινου, και έχει κατακτήσει και τις παγκόσμιες αγορές με την ποιότητα της α' ύλης αλλά και της ανταγωνιστικής τιμής της. Οι ανταγωνίστριες χώρες, παράγουν μεγάλα αποθέματα κομπόστας, επιτυγχάνοντας έτσι ανταγωνιστικές τιμές στην αγορά, αλλά υστερούν κατά πολύ στην ποιότητα της α' ύλης του προϊόντος.

Μελετώντας τις εξελίξεις της αγοράς στην περιοχή της Σκύδρας, παρατηρείται ότι η κομπόστα ροδάκινου όπως και τα υπόλοιπα προϊόντα της κονσερβοποιίας, για μεγάλο χρονικό διάστημα κάλυπτε τις διαφορετικές ανάγκες των οικογενειών της περιοχής. Κατά την δεκαετία του 1970, είχαμε τεχνολογικές αλλαγές για αύξηση της παραγωγικότητας των εργοστασίων που μέχρι πρότινος παρήγαγαν μικρές ποσότητες κομπόστας σε γυάλινα βάζα. Έπειτα η εισαγωγή νέων ποικιλιών βιομηχανικού (συμπύρηνου) ροδάκινου, βελτίωσαν την ποιότητα της α' ύλης για πιο ανταγωνιστικό προϊόν.

Η ανάπτυξη της αγοράς των προϊόντων του κλάδου, αποδίδεται στην στροφή του καταναλωτικού κοινού προς τα προϊόντα υγιεινής διατροφής, καθώς και στις τεχνολογικές εξελίξεις και τις μεγάλες επενδύσεις των επιχειρήσεων στην αναζήτηση του καλύτερου δυνατού προϊόντος, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συνεχώς νέα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των «νέων καταναλωτών». Επιπλέον κατά την διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας οι επιχειρήσεις του κλάδου κατάφεραν να βελτιώσουν κατά πολύ την εικόνα τους

και να αναβαθμίσουν την υποδομή τους που θα του επιτρέψει να ανταπεξέλθουν στον ισχυρό ευρωπαϊκό ανταγωνισμό.

Μετά τον υπολογισμό των βασικότερων αριθμοδεικτών των ετών 2008 έως 2012 ισχύουν τα εξής:

- Παρατηρείται ότι οι τιμές του δείκτη γενικής ρευστότητας το έτος 2008 ήταν μεγαλύτερη της μονάδας, γεγονός που σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει την ικανότητα να υπερκαλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, χωρίς να δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία. Τα επόμενα έτη οι τιμές του δείκτη είναι μικρότερες από την μονάδα, γεγονός που δείχνει η επιχείρηση δεν διαθέτει ικανότητα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μικρό περιθώριο ασφάλειας.
- Στη συνέχεια παρατηρούμε ότι ο δείκτης της άμεσης-ταχείας ρευστότητας, παραμένει σταθερός από το 2008 έως το 2012 με ελάχιστη άνοδο γεγονός που μας δείχνει ότι η επιχείρηση δεν έχει την δυνατότητα άμεσης ρευστότητας.
- Έπειτα βλέπουμε ότι ο δείκτης διάρθρωσης χρέους παραμένει σταθερός με μία μικρή άνοδο από το 2010 έως το 2012. Αυτό μας δείχνει ότι η ρευστότητα της επιχείρησης βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα.
- Συνεχίζοντας, παρατηρούμε ότι ο δείκτης συνολικής δανειακής επιβάρυνσης, αυξάνεται με σταθερό ρυθμό από το 2008 έως το 2012. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης.
- Ο δείκτης του καθαρού κεφαλαίου βρίσκεται πάνω από την μονάδα, αυτό έχει ως αποτέλεσμα το σύνολο του ενεργητικού της γεωργικής επιχείρησης, να υπερκαλύπτει τις συνολικές υποχρεώσεις της.
- Συμπληρωματικά παρατηρούμε ότι ο δείκτης συνολικής κυκλοφοριακής ταχύτητας είχε μικρές αυξομειώσεις, τη πενταετία αυτή η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, άρα υφίσταται αδρανές κεφάλαιο.
- Έπειτα βλέπουμε ότι το μικτό περιθώριο κέρδους της επιχείρησης μειώνεται σταδιακά μέχρι το 2010, γεγονός που μας δείχνει ότι η

επιχείρηση διαθέτει την ικανότητα να καλύψει τα λειτουργικά της έξοδα χωρίς όμως να επιτύχει ένα ικανοποιητικό εισόδημα.

- Καταλήγοντας, οι τιμές του δείκτη της συνολικής αποδοτικότητας κεφαλαίων, τα έτη 2008-2012 είναι αρκετά χαμηλές κάτι που σημαίνει υποαπασχόληση περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χαμηλό περιθώριο κέρδους στις πωλήσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Ελληνική

- Αγγελόπουλος Σ., (2007), *Αξιολόγηση Επενδύσεων Στη Γεωργία*, Σημειώσεις, Τμήμα Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας, ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, σελ. 41-63.
- Γκλεζάκος Μ. Χ., (1992), *Διερεύνηση των κλαδικών διαφορών των Χρηματοοικονομικών Δεικτών με βάση δεδομένα ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων*, Σπουδαί, Τόμος 42, σελ. 171-188.
- Γραμματεία επιχείρησης, στοιχεία επιχείρησης.
- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Τμήμα: Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου, Γραφείο Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Σκύδρας.
- Καμπούρης Δ., (1992), *Σημειώσεις ειδικών θεμάτων χρηματοδότησης*, Α.Π.Θ., Σχολή Ν.Ο.Ε., Τμήμα οικονομικών Επιστημών.
- Κάτος Α., (1985), *Μέγεθος, Προγραμματισμός και Αποτελεσματικότητα στη γαλακτοπαραγωγό βοοτροφία του Ν. Θεσσαλονίκης*, Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας, Θεσσαλονίκη.
- Λογιστήριο Επιχείρησης, Ισολογισμοί.
- Μαντζάρης, Γιάν., 2010, "Η Ελληνική βιομηχανία κονσερβοποίησης ροδάκι-νου: Προβλήματα και Προοπτικές" 11th International Conference on «Global Crisis and Economic Policies», Economic Society of Thessalo-niki, Θεσσαλονίκη, 25 – 27 Νοεμβρίου 2010.
- Μπάτζιος Χρ., (1991), *«Σημειώσεις Οικονομίας Ζωικής Παραγωγής»*. Έκδοση Υπηρεσίας Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη.
- Πανελλήνιες εξαγωγές κομπόστας ροδάκινο, Ένωση Κονσερβοποιών Ελλάδος, Ε.Κ.Ε.
- Παπαδόπουλος Δ., (1986), *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Επιχείρησης*, Τόμοι Α' & Β'. Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
- Τσακλάγκανος Α., (1987), *Οικονομική των Επιχειρήσεων-Μάνατζμεντ Ι-ΙΙ*. Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

B. Ξενόγλωσση

- Bond E., (1997). How to analyze your business using Financial Ratios. Terms and Conditions, Edward Lowe Foundation. Published on the web
site:<http://www.edgeonline.com/main/pointerspros/coopers/usingfin.shtml>.
- Chesnick D., (1997). Leveraging the Future? Higher debt levels among large agricultural cooperations may be course for Concern. Rural cooperations, Vol.64(6), pp.11-15.
- Dickerson B., Camprey B. and Brigham, E., (1995). Introduction to Financial management. The Dryden press, Harcourt Brace & Co., Orlando, USA., 4th edition.
- Downey W., and Trocke K., (1981). Agribusiness management. International Student Edition, Mc Graw-Hill Kogakusha, Ltd.

- Johnson J.B., (1983). Financial ratio analysis: Uses and Limitations for farm Firms. Montquite MT: Agriculture Montana State University, Cooperative Extension Service.
- Lee W., Boehlje M., Nelson A., and Murray D., (1980). Agricultural Finance. The Iowa State University Press, 7th edition.
- Mantzaris Ioan. (1986), “Die Strukturentwicklung der griechischen Landwirtschaft nach dem Beitritt in die EG, Probleme und Perspektiven”, Diss., M+M Wissenschaftsverlag, Krefeld.
- Penson J. and Lins D., (1980). Agricultural Finance. Prntice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey.
- Schlender, J. R. and & Langemeier, L. N. (1987): Balance Sheet: A farm Management Tool. Cooperative Extension Service, Kansas State University, Manhattan, September 1987, pp. 291.
- Snodagrass M, and Wallace L., (1980). Agriculture, Economics and Resource Management. Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 2nd edition.
- Tew B., (1985). Tools in financial management: Liquidity and Solvency Ratios. AEC-University of Kentucky, Cooperative Extension Service (23).
- Weston J and Brigham E., (1997). Βασικές αρχές της χρηματοοικονομικής Διαχείρισης και Πολιτικής, Τόμος Α, Ελληνική μετάφραση εκδόσεις Παπαζήση.
- Yli-Olli P., and Virtanen I., (1989). On the long-term stability and cross-country invariance of financial ratio pattern's. European Journal of Operational Research 3911, pp. 40-53.

Γ. Διαδίκτυο

- Εύρεση Ισολογισμών, Κρυσταλλίδης Παν.–Σ.Κ.Ο. Α.Ε. , www.express.gr
- Παγκόσμιος παίκτης στην κομπόστα ροδάκινο η Ελλάδα, AgroNews, www.agronews.gr
- Στα 32 λεπτά συν μεταφορικά η φετινή τιμή για το συμπύρηνο ροδάκινο, www.agrotypos.gr
- Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα (σημασία-προβλήματα-προοπτικές), <http://neagrokin.wordpress.com/>
- Γενικά στοιχεία της επιχείρησης Σ.Κ.Ο. Α.Ε., <http://www.sko.gr/>
- Γενικά στοιχεία της επιχείρησης Κονέξ Α.Ε., <http://www.conexfruit.com/>
- Γενικά στοιχεία της επιχείρησης Κρόνος Α.Ε., <http://www.kronos.com.gr/>
- Γενικά στοιχεία της επιχείρησης Δαναΐς Α.Ε., <http://www.danais-sa.com/>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 2. Εξέλιξη Εξαγωγών Ελληνικής Κομπόστας Ροδάκινου κατά χώρα προορισμού, 2008-2012, σε ΜΤ

Πίνακας 5.1 Συνοπτικός Ισολογισμός Έτους 2008 (σε ευρώ €)

Πίνακας 5.2 Αριθμοδείκτες Έτους 2008

Πίνακας 5.3 Συνοπτικός Ισολογισμός Έτους 2009 (σε ευρώ €)

Πίνακας 5.4 Αριθμοδείκτες Έτους 2009

Πίνακας 5.5 Συνοπτικός Ισολογισμός Έτους 2010 (σε ευρώ €)

Πίνακας 5.6 Αριθμοδείκτες Έτους 2010

Πίνακας 5.7 Συνοπτικός Ισολογισμός Έτους 2011 (σε ευρώ €)

Πίνακας 5.8 Αριθμοδείκτες Έτους 2011

Πίνακας 5.9 Συνοπτικός Ισολογισμός Έτους 2012 (σε ευρώ €)

Πίνακας 5.10 Αριθμοδείκτες Έτους 2012

Διάγραμμα 5.1 Δείκτες Ρευστότητας

Διάγραμμα 5.2 Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

Διάγραμμα 5.3 Δείκτες κυκλοφοριακής Ταχύτητας

Διάγραμμα 5.4 Δείκτες Αποδοτικότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ